

The status of University Social Responsibility components in Bu Ali Sina University Hamedan: the case study of Faculty of Humanities

Mohammadreza Yousef Zadeh Chaussure^{*1}, Isa zamaniyan², Azimeh Sadat khakbaz³

¹ Professor, Department of Education, Bu Ali Sina University Hamedan, Faculty of Humanities, Hamedan, Iran

² student PhD Curriculum Studies of Bu Ali Sina University Hamedan, Faculty of Humanities, Hamedan, Iran

³ Assistant Professor, Department of Education, Bu Ali Sina University Hamedan, Faculty of Humanities, Hamedan, Iran

Date Received:

12 November 2022

Date of sent to Review:

12 November 2022

Date Revised:

13 December 2022

Date Accepted:

24 December 2022

Abstract

The purpose of this research was to investigate of the status of University Social Responsibility components in the Faculty of Humanities of Bu Ali Sina University, Hamadan. in this research, the exploratory sequential mixed methods were used. in the qualitative part, case study method, and in the quantitative section, a descriptive-survey method was employed. The participants in the qualitative part were 27 people of professors with authorship and active in University Social Responsibility, that, 15 of them were selected by criterion method and considering to the rule of theoretical saturation. in the quantitative part, the statistical population were 79 professors of the Faculty of Humanities of Bu Ali Sina University and 1180 undergraduate students of the Faculty of Humanities. to select the sample size of professors and students respectively from the method simple random sampling and proportional stratified sampling were used, based on the table of Karjesi and Morgan, 66 people were selected for professors and 291 people were selected for students. The data collection tool was a semi-structured interview in the qualitative section and a researcher-made questionnaire in the quantitative section which to determine the validity of the interview questions from the content validity and validity of these questionnaires using the CVR method was 0.82 for the professors' questionnaire and 0.74 for the students' questionnaire, and the reliability of the questionnaires was also using Cronbach's alpha coefficient, 0.86 for professors' questionnaire and 0.74 for students' questionnaire were calculated and confirmed. The method of analysis was thematic analysis in the qualitative part. The validity of the qualitative data was determined through the member checking and the external expert. In the quantitative part of descriptive statistics indicators, Kolmogorov-Smirnov test and one-group t-test were used for data analysis. The findings indicate the identification of 37 components for the fourth-generation university and that the current situation of the components of the fourth-generation university according to professors and students, it is below average. Therefore, it is possible to facilitate the transition from university generations to the fourth generation by using the identified components.

Keywords:

University Social Responsibility, fourth-generation university, components

* **Corresponding Author:** Mohammadreza Yousef Zadeh Chaussure

Address: Bu Ali Sina University Hamedan, Iran

Email: nimrooz@basu.ac.ir

جایگاه مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در دانشگاه بوعلی‌سینا همدان مورد مطالعه: دانشکده علوم انسانی

محمدرضایوسف‌زاده‌چوسری^{۱*}، عیسی‌زمانیان^۲، عظیمه‌ادات‌خاکباز^۳

^۱ اتاد گروه علوم تربیتی، دانشگاه بوعلی‌سینا همدان، دانشکده علوم انسانی، همدان، ایران (نویسنده مسئول)
^۲ دانشجوی دکتری مطالعات برنامه درسی، دانشگاه بوعلی‌سینا همدان، دانشکده علوم انسانی، همدان، ایران
^۳ اتادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه بوعلی‌سینا همدان، دانشکده علوم انسانی، همدان، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی وضعیت مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی‌سینا همدان است. در پژوهش حاضر، از طرح ترکیبی اکتشافی متوالی استفاده و در بخش کیفی، از روش مطالعه موردی و در بخش کمی نیز، از روش توصیفی-پیمایشی بهره گرفته شده است. مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی ۲۷ نفر از اتاد دارای تألیف و فعال در زمینه دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی بودند که به روش ملاکی و با در نظر گرفتن قاعده اشباع نظری، ۱۵ نفر از آن‌ها به عنوان مشارکت‌کننده در پژوهش انتخاب شدند. در بخش کمی، جامعه آماری اتاد شامل ۷۹ نفر از اتاد دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی‌سینا همدان و ۱۱۸۰ نفر از دانشجویان کارشناسی دانشکده علوم انسانی بودند. برای انتخاب حجم نمونه اتاد و دانشجویان به ترتیب از روش نمونه‌گیری تصادفی و طبقه‌ای نسبی استفاده گردید. بر اساس جدول کرجسی و مورگان، برای اتاد ۶۶ نفر و برای دانشجویان ۲۹۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در قسمت کیفی مصاحبه نیمه‌اختاریافته و در بخش کمی، پرسشنامه محقق‌اخته بود که برای تعیین روایی اتادها، مصاحبه از روایی محتوای و روایی پرسشنامه‌ها با استفاده از روش CVR برای پرسشنامه اتاد ۰/۸۲ و برای پرسشنامه دانشجویان ۰/۷۴ استفاده شد. همچنین پایایی پرسشنامه‌ها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه اتاد ۰/۸۶ و برای پرسشنامه دانشجویان ۰/۷۴ محاسبه و مورد تأیید قرار گرفتند. روش تحلیل در بخش کیفی تحلیل مضمون بود. اعتبار داده‌های کیفی از طریق بازبینی اعضاء و ممیز خارجی تعیین گردید. در بخش کمی از شاخص‌های آمار توصیفی، آزمون کالموگراف، امپرنوف و آزمون t تک‌گروهی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. یافته‌ها از شناختی ۳۷ مولفه برای دانشگاه نسل‌چهارم حکایت داشته و این که وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه نسل‌چهارم از نظر اتاد و دانشجویان پایین‌تر از حد متوسط می‌باشد. بنابراین می‌توان با استفاده از مولفه‌های شناختی شده، گذر از نسل‌های دانشگاهی به نسل‌چهارم را تسهیل نمود.

تاریخ دریافت:

۲۱ آبان ۱۴۰۱

تاریخ ارسال به دوری:

۲۱ آبان ۱۴۰۱

تاریخ اصلاح:

۲۲ آذر ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش:

۰۳ دی ۱۴۰۱

کلیدواژه‌ها:

دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی، دانشگاه نسل‌چهارم، مولفه

مقدمه

آموزش عالی به عنوان یکی از کلیدی‌ترین نهادهای جوامع بشری، به طور رومی و ثبت‌شده در تاریخ، قدمتی ۸۰۰ ساله دارد، این نهاد توانسته بیش از هر نهاد دیگری، لزوم حضور و ثبات وجودی خود را به اثبات برساند، چراکه دانشگاه یکی از بارزترین نهادهای اتاد که هر جامعه‌ای برای دنیای به پیشرفت و توسعه به آن وابسته است (آیت‌اللهی، پوررضائیان و هوشیار، ۱۳۹۱). دانشگاه طبق رویکردهای اختاری و اجرایی، بر اساس متداول‌ترین طبقه‌بندی‌ها، به چهار نسل تقسیم شده‌اند. در دانشگاه نسل اول به منظور توسعه اقتصادی و اجتماعی، آموزش با کیفیت مد نظر بود. نیاز به پژوهش همراه با آموزش با کیفیت، به پیدایش دانشگاه‌های نسل دوم انجامید. بر اساس این طبقه‌بندی، تقاضا برای استفاده و کاربرد یافته‌های پژوهشی در جامعه در کنار نوآوری و کارآفرینی، دانشگاه نسل سوم را به وجود آورد. در نهایت، بین‌المللی شدن، تب شد که دانشگاه‌های نسل‌چهارم با هدف حضور فعال در جامعه شکل بگیرند (رحمانی، ۱۳۹۸).

* نویسنده مسئول: محمدرضایوسف‌زاده‌چوسری

آدرس: دانشگاه بوعلی‌سینا همدان، ایران

ایمیل: nimrooz@basu.ac.ir

در زمینه مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشگاه، تعاریف مختلفی تو [۱] صاحب‌نظران ارائه شده [۲].ت. هوکانی فلورس^۱ (۲۰۲۲) مسئولیت اجتماعی دانشگاه را مجموعه‌ای از تصمیمات اتخاذشده تو [۲] مدیریت ارشد دانشگاه می‌داند که به دنبال خیر عمومی از طریق مشارکت [۳] اتاید، دانشجویان، کارکنان اداری و شرکای کلیدی در جامعه می‌باشد. تران بو [۴] تامانته و تورس وارگاس^۲ (۲۰۲۰) دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی را توانایی مو [۳] سات آموزش عالی برای انتشار و اجرای مجموعه‌ای از اصول و ارزش‌هایی که در حل نیازهای جامعه تاثیر گذارند، تعریف می‌کنند. کوئلیو و منزس^۳ (۲۰۲۰) مسئولیت اجتماعی دانشگاه را بهبود نگرش، رفتارهای اخلاقی، انجام پژوهش و نوآوری‌های مسئولانه می‌داند که می‌تواند زندگی با کیفیت و پایداری را برای جامعه فراهم نماید. کواتلی^۴ (۲۰۱۹) مسئولیت اجتماعی دانشگاه را یکی از ابعاد راهبردی دانشگاه می‌داند که هدف اصلی آن تامین رفاه و مشارکت همه ذی‌نفعان و مدیریت جامع اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و آموزشی [۳] ت. گومز، نوویرا، و برنابل^۵ (۲۰۱۸) اعتقاد دارند که مسئولیت اجتماعی دانشگاه بر مدیریت اخلاقی و شفاف فرآیندهای اداری، آموزشی، شناختی و اجتماعی دلالت دارد که تو [۳] یک مو [۳] سه آموزش عالی انجام می‌شود. به زعم لو، پنگ، ارگی و لی^۶ (۲۰۱۷) دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی یک مفهوم پیچیده و در حال تحول [۳] ت که با مسائلی چون انتظارات اجتماعی، پیشرفت اقتصادی و نیازهای زیست‌محیطی سروکار دارد، جفری و راتو^۷ (۲۰۱۴) دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی را توانایی دانشگاه در انتشار و پیاده‌سازی مجموعه اصول کلی و ارزش‌های خاص با پیروی از اصول اخلاقی، مدیریت خوب، احترام به محیط زیست، تعامل اجتماعی و ارتقا ارزش‌ها و ارائه خدمات اجتماعی می‌داند. همچنین میرزایی (۱۳۹۹) مسئولیت اجتماعی یک دانشگاه را تقویت مسئولیت مدنی و شهروندی فعال از طریق حضور داوطلبانه دانشجویان، اتخاذ رویکردهای اخلاقی و تو [۳] عه احساس مسئولیت مدنی می‌داند، به طوری که [۳] تادان، کارشنا [۳] تان و دانشجویان ترغیب می‌شوند مسئولانه از طریق اجرای برنامه‌های مختلف در جامعه محلی درگیر و فعالانه مشارکت نمایند.

ویژگی‌های نسل‌چهارم دانشگاه را می‌توان به اختصار در موارد، تلاش در جهت حل تناقضات جامعه، تمرکز برای ایجاد تغییر مطلوب در جامعه، به مثابه نوع دو [۳] تی، انعطاف‌پذیری بالا، توجه به تقویت تفکر انتقادی و توانای حل مسئله (شیک^۸، ۲۰۲۰)، تاکید بر همکاری فعالیت‌های آموزشی دانشگاه و نیازهای اجتماعی، پا [۳] یخی به هنگام به مسائل و تغییرات سریع جامعه جهانی، تاکید بر رفع نیازهای تخصصی محیط محاط دانشگاه (والایس و آلوارس رودریگز^۹، ۲۰۱۹). کمک به باز [۳] ازی فرهنگ بومی (شاری، [۳] تارپ، رجب، و زکریا^{۱۰}، ۲۰۱۸)، تاکید بر مبارزه با فقر، ترویج تفکر شهروندی فعال از طریق برنامه درسی و فوق برنامه، تاکید بر رهبری جمعی، خلاصه نمود (روزاس و نگرونی^{۱۱}، ۲۰۰۸).

از آنجا که علوم انسانی نقش بسزایی در پا [۳] خگویی به مسائل اجتماعی دارد، در ادامه به این مهم پرداخته می‌شود. بلاژیک و آور [۳] ا^{۱۲} (۲۰۰۰) علوم انسانی را حوزه مطالعاتی می‌دانند که برای رشد منظم مهارت‌های کلامی، ادراکی، تخیلی و برای درک تجربه لازم [۳] ت.ت. ویرلی^{۱۳} (۱۹۹۴) علوم انسانی را به عنوان آن د [۳] ته از رشته‌های علمی اطلاق می‌کنند که با ایجاد و مطالعه [۳] تاد و [۳] تیر آثار ایجادشده تو [۳] ط افراد، تلاش می‌کنند تا فعالیت‌ها و د [۳] تاوردهای افراد را باز [۳] ازی، توصیف و تفسیر نمایند. از مهم‌ترین کارکردهای علوم انسانی می‌توان به مشارکت در رشد و غنای فرهنگی و فکری، مشارکت در رشد و تعالی اقتصادی و غنی [۳] ازی تجارب انسانی (حاتمی، ۱۳۹۵)، فراهم کردن فرصتی که از گذشته عبرت بگیریم، حال را درک نماییم و آینده را شکل بدهیم، کمک به تو [۳] عه دانش و درک ما از چالش‌های تهدیدکننده جوامع و مشارکت در تدوین خط‌مشی‌ها و بحث‌های عمومی اشاره نمود (عزیزی، ۱۳۸۴). این کارکردها با توجه به این که علوم انسانی به عنوان یک حوزه معرفتی مهم شامل تاریخ، فلسفه، اخلاقیات، زبان‌ها و فرهنگ‌های خارجی، زبان‌شناسی، حقوق، انسان‌شناسی، دین، مطالعات دینی، تاریخ و نقد هنر، جامعه‌شناسی، روانشناسی، علوم [۳] یاسی، علوم اقتصادی و علوم تربیتی، جغرافیا، مو [۳] یقی فولکور، مردم‌شناسی و با [۳] تان‌شناسی [۳] ت، به خوبی نقش علوم انسانی را در پا [۳] خگویی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی در آموزش عالی نشان می‌دهد (خسروپناه، ۱۳۹۹).

دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در پژوهش‌های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته [۳] ت، آذر و ربانی‌خواه (۱۴۰۰) در پژوهشی به شنا [۳] یی مولفه‌های مؤثر بر پیدایش و تو [۳] عه دانشگاه نسل‌چهارم: تحلیل کیفی دیدگاه خبرگان دانشگاهی، پرداختند. نتایج نشان داد که

¹ Huacani Flores

² Terán-Bustamante & Torres-Vargas

³ Coelho, & Menezes

⁴ Kouatli

⁵ Gomez, Naveira, & Bernabel,

⁶ Lo, Pang, Ergi, & Li

⁷ Giuffrè, & Ratto

⁸ Shek

⁹ Ivarez Rodriguez

¹⁰ Shaari, Sarip, Rajab, & Zakaria,

¹¹ Rozas & Negroni.

¹² Blazek & Aversa

¹³ Wiberley

مولفه‌های اصلی در ارتقای دانشگاه نسل‌چهارم عبارت از نیروی انسانی متعهد، پاسخگویی، توسعه دانش اجتماعی، حفظ استقلال دانشگاهی، منابع مالی مستقل، توسعه تعاملات، ایجاد اختار انعطاف‌پذیر، داشتن فرهنگ آزمایی نوآورانه، مدیریت دانشگاه حساس به جامعه، نیازسنجی، استقرار نظام تنظیم کیفیت خدمات، توسعه فناوری و نوآوری می‌باشند. شفاهی پامجلو؛ ابیلی و فراملکی (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان مطالعه شناخت وضعیت موجود مسئولیت اجتماعی دانشگاه مبتنی بر الگوی والايس بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی نشان دادند که وضعیت مسئولیت اجتماعی در دانشگاه تهران در چهار حوزه (۱) دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست‌محیطی؛ (۲) آموزش معتبر و مسئولانه حرفه‌ای‌ها و شهروندان؛ (۳) مدیریت اجتماعی دانش و (۴) حمایت یکپارچه از توسعه پایدار، چندان مطلوب و رضایت‌بخش نبوده است. علی محمدلو، اکبری و مهدیان‌پور (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان شناخت مولفه‌های مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها با استفاده از تکنیک فازی مطالعه موردی: دانشگاه شیراز، نشان دادند که ابعاد مسئولیت دانشگاه عبارتند از مسئولیت آموزش و پژوهش، مسئولیت قانونی، مسئولیت اخلاقی، مسئولیت زیست‌محیطی و مسئولیت نودو. علی، مصطفی، عثمان و حسن^۱ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشگاه: مروری بر تکامل مفهومی و تحلیل موضوعی آن، انجام دادند. نتایج نشان داد که ادغام طرح‌های مسئولیت اجتماعی در فعالیت‌های اداری و رویه‌های مدیریتی تاثیرپذیری معناداری بر عملکرد دانشگاه دارد. وناردی (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان مسئولیت اجتماعی دانشگاه، وجهه دانشگاه و عملکرد آموزشی، نشان داد که اجرای مسئولیت اجتماعی دانشگاه تاثیر مثبت و معناداری بر وجهه و عملکرد دانشگاه دارد در حالی که اجرای مسئولیت اجتماعی دانشگاه بر عملکرد آموزش تاثیر مثبت و ناچیزی دارد. شاری و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان نقش مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌های مالزی در تربیت شهروند شایسته که در کشور مالزی انجام دادند، دریافتند که دانشگاه با امکانات و خدمات‌دهی مناسبی که می‌تواند به جامعه ارائه دهد، در تربیت شهروند خوب و شایسته در کشور مالزی بسیار اثرگذار بوده است. لئو، چن، تسای و لو^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی بر بررسی این که دانشگاه‌ها چگونه می‌توانند با همکاری جوامع محلی آینده‌ای پایدار ایجاد کنند، پرداختند. نتایج نشان داد با توجه به مسائل زیست‌محیطی، بشریت در یک دوراهی قرار دارد و آموزش محیط زیست در درجه اول اهمیت قرار دارد. به همین دلیل دانشگاه ملی چی نان^۳ رویکرد چهار جانبه (۱) توسعه آموزشی؛ (۲) اقدام محلی؛ (۳) همکاری صنعت و دانشگاه و (۴) ادغام جهانی بر اساس ویژگی محلی مدرسه و اهداف توسعه پایدار آلمان ملل، برای توسعه پایدار محیط زیست را توسعه داده است. لطیف^۴ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان توسعه اعتماد سازی مقیاس‌های مشتری‌محور برای اندازه‌گیری مسئولیت اجتماعی دانشگاه، نشان داد که هشت بعد اساسی مسئولیت اجتماعی دانشگاه شامل (۱) مسئولیت عملیاتی؛ (۲) مسئولیت تحقیق و توسعه؛ (۳) مسئولیت‌های مشتری مداری؛ (۴) مسئولیت قانونی؛ (۵) مسئولیت‌های اخلاقی؛ (۶) مسئولیت‌های داوطلبانه و (۷) مسئولیت‌های انسان دوستانه می‌باشد. دیسینجایز و نیرانسابیمانا^۵ (۲۰۱۷) پژوهشی تحت عنوان مطالعه عملکرد مسئولیت اجتماعی در موسسه کاتولیک کابگای^۶ انجام دادند. یافته‌ها حاکی از آن است که مولفه‌های مسئولیت اجتماعی دانشگاه عبارتند از (۱) ترویج خدمات اجتماعی؛ (۲) حل مسائل کسب و کار؛ (۳) خدمات داوطلبانه دانشجویی؛ (۴) فعالیت‌های روابط عمومی؛ (۵) انجام خدمات عمومی؛ (۶) ارتباط با فارغ‌التحصیلان و (۷) خدمات ارتباط با کارکنان. پریس و دلپس^۸ (۲۰۱۶) در پژوهشی تحت عنوان توسعه مسئولیت اجتماعی در دانشگاه‌های کرواسی و رویکرد معیارسنجی و بازنگری شرایط موجود نشان داد که، (۱) مسئولیت اجتماعی یکی از اجزای مهم اقتصاد پایدار و توسعه اجتماعی می‌باشد؛ (۲) مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها باید مطابق با موضوعات روز اجتماعی باشد؛ (۳) آموزش مسئولیت اجتماعی در برنامه‌های درسی و (۴) تاکید بر آموزش کار آفرینی و همکاری با بخش‌ها برای حل مسائل مشترک و ایجاد محیط کار آفرین. والیسکو، بارتا، ایپور و باجو^۹ (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان توسعه مسئولیت اجتماعی دانشگاه: الگوی برای چالش‌های جامعه مدنی، به این نتیجه رسیدند که دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی دارای شش بعد پروژه‌های فارغ‌التحصیلان، همکاری بین دانشگاهی، همکاری دانشگاه و دبیرستان، همکاری دانشگاه و کسب و کار، همکاری بین‌المللی و پروژه‌های اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی می‌باشند. هرکدام از ابعاد فوق دارای تاثیرات متفاوتی هستند که دانشگاه باید تلاش نماید که به طور متعادل در این شش بعد مشارکت نماید و از افتادن در دام توجه بیشتر به ابعاد محبوبیت‌آور برای دانشگاه اجتناب نماید.

نتایج پژوهش در داخل و خارج حکایت از آن دارد که، مسئولیت اجتماعی به موضوعی اساسی در آموزش عالی تبدیل شده است، یعنی وقتی صحبت از آموزش به میان می‌آید، مسئولیت اجتماعی به ویژه در حوزه آموزش عالی، دیگر یک اصطلاح «مد» نیست، با گذشت زمان، این دانشگاه به بخشی ذاتی بسیاری از دانشگاه‌ها، در سطح جهانی، در کنار رقابت و درک رفتی از آن تبدیل شده است. که در سراسر جهان گسترش یافته و آن را به عنوان یک عنصر مهم در اختار جدید آموزش عالی نشان می‌دهد که در حال پیشرفت است. به عبارت ساده‌تر، آموزش عالی از تعاره یک برج عاج به همتی رفته است که دموکراتیک‌تر، مردم‌محورتر و عادلانه‌تر است، اما این

¹ Ali, Mustapha, Osman, & Hassan

² Sunardi

³ Su, Chen, Tsai, & Su

⁴ National Chi Nan University

⁵ Latif

⁶ Dusingize, & Nyiransabimana,

⁷ Catholique de Kabgayi

⁸ Perić & Delić

⁹ Vasilescu, Barna, Epure & Baicu.

مفهوم، در دانشگاه‌های ایران ظهوری ندارد. در کشور، اغلب دانشگاه‌ها در نسل دوم دانشگاهی یعنی دانشگاه‌های پژوهش محور قرار دارند. بنابراین شناختی و مشخص کردن وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی می‌تواند مانند یک نقشه راه گذر دانشگاه‌های کشور به نسل چهارم را تسریع نماید و از آنجایی که تاکنون پژوهش جامعی در زمینه مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی انجام نپذیرفته است و بیشتر پژوهش‌های خارجی اغلب به بررسی چند بعد از مولفه‌های دانشگاه نسل چهارم اکتفا کرده‌اند. بنابراین، مسئله اصلی پژوهش این است که وضعیت موجود مسئولیت‌پذیر اجتماعی دانشگاه چگونه است؟ بر این اساس، این پژوهش درصدد است تا با روش‌های زیر می‌باشد:

سوال اول: مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیری اجتماعی کدامند؟

سوال دوم: وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از دیدگاه دانشجویان کارشناسی دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی همدان چگونه است؟

سوال سوم: وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از دیدگاه استاذان دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی همدان چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش در این تحقیق، ترکیبی اکتشافی متوالی می‌باشد. روش پژوهش در بخش کیفی مطالعه موردی^۱ بوده است. مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی ۲۷ نفر از استاذان دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی که به روش ملاکی و با در نظر گرفتن اصل اشباع نظری ۱۵ نفر از آن‌ها به عنوان مشارکت‌کننده در پژوهش انتخاب شدند. دلیل انتخاب این افراد به عنوان نمونه پژوهش، تجربیات و فعالیت‌های افراد در زمینه دانشگاه نسل چهارم، تخصص آن‌ها در زمینه دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی و مولفه‌های مرتبط به آن و انجام پژوهش‌های در این زمینه بود. برای جمع‌آوری اطلاعات از مصاحبه نیمه‌اختاریافته که دارای ۷ سوال اصلی درباره ابعاد دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی بود، استفاده گردید. این مصاحبه‌ها با توجه به بیماری کرونا به صورت غیر حضوری و در بستر محیط مجازی و یا به صورت تلفنی انجام شده، با اجازه پانچ‌دهندگان، صدای آن‌ها نیز ضبط شده و در موارد ضروری پژوهشگر توضیحات لازم را درباره سوالات ارائه می‌کرد. هر مصاحبه نیز حدود ۴۵ تا ۶۰ دقیقه به طول می‌انجامید. برای اعتبار بخشیدن به یافته‌های این پژوهش، داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها به مشارکت‌کنندگان ارائه گردید تا از مطابقت داده‌ها با نظرات آن‌ها اطمینان حاصل گردد، بعد از آن داده به ۴ نفر از افراد متخصص در حوزه دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی ارائه گردید و مطابق با نظرات متخصصان اعتبار یافته‌ها تایید گردید. برای تجزیه و تحلیل یافته‌های حاصل از اجرای مصاحبه‌ها از تحلیل مضمون استفاده شد.

جدول ۱: مشخصات مشارکت‌کنندگان در بخش متخصصان به تفکیک جنسیت، سابقه کار، مرتبه و رشته

ردیف	جنسیت	رتبه	مدرک	رشته	ردیف	جنسیت	رتبه	مدرک	رشته
۱	مرد	۶	دکتری	استادیار	۹	مرد	۸	دکتری	فلسفه تعلیم و تربیت
۲	مرد	۱۱	دکتری	استادیار	۱۰	مرد	۱۷	دکتری	زبان و ادبیات عرب
۳	مرد	۲۰	دکتری	استادیار	۱۱	مرد	۱۸	دکتری	حقوق
۴	مرد	۱۲	دکتری	استادیار	۱۲	مرد	۱۹	دکتری	الهیات
۵	مرد	۱۹	دکتری	دانشیار	۱۳	بانو	۱۳	دکتری	مدیریت آموزشی
۶	مرد	۳۰	دکتری	استادیار	۱۴	مرد	۱۵	دکتری	معارف اسلامی
۷	مرد	۲۵	دکتری	استاد	۱۵	بانو	۱۲	دکتری	زبان و ادبیات فرانسه
۸	مرد	۱۵	دکتری	استادیار					معارف اسلامی

¹ case study

جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان مشغول به تدریس در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی همدان که تعداد کل آن‌ها ۷۹ نفر است و کلیه دانشجویان کارشناسی مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی همدان که تعداد کل آن‌ها ۱۱۸۰ نفر است. برای انتخاب حجم نمونه از روش تصادفی ساده استفاده شده و حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی مورگان ۶۶ نفر تعیین گردید. برای انتخاب حجم نمونه دانشجویان، از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی استفاده گردید، با توجه به جدول برآورد حجم نمونه کرجسی مورگان، حجم نمونه دانشجویان مقطع کارشناسی برابر با ۲۹۱ نفر تعیین شد. برای تعیین اعتبار مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از روش CVR بهره گرفته شد، از آنجایی که بر اساس این روش برای تعداد ۱۵ نفر حداقل روایی ۰/۴۹ مورد نیاز است، و در این پژوهش روایی ۰/۷۶ حاصل شده، لذا روایی مولفه‌ها مورد تأیید قرار گرفت. زمان اختصاص یافته از منظر برلایتر (۱۹۹۰)، مدت زمان موجود در تقویم آموزشی جهت تدریس یک موضوع درسی تعریف شده است. علاوه بر این، از منظر مایرز و مایرز (۱۹۹۱)، زمان اختصاص یافته، مقدار زمان اختصاص داده شده به یادگیرندگان است تا بتوانند وظایف تحصیلی خود را با حداکثر بازدهی انجام دهند. زمان اختصاص یافته به صورت زمان دانشگاه ۱، زمان کلاس درس ۲، زمان لازم برای ماده درسی ۳ تقسیم شده است. علاوه بر این، زمان درگیر شدن با موضوع درسی صرفاً مدت زمان آموزشی صرف شده نیست که سطوح یادگیری یادگیرندگان را تعیین می‌کند، بلکه چگونگی و سطح درگیری یادگیرنده در طول آن زمان، از جهت وظایف مرتبط با انتظارات برنامه درسی و ارزشیابی نیز در این امر موثر بوده است. زمان درگیری یادگیرنده زمانی است که یادگیرنده به موضوع درسی مورد نظر توجه می‌کند. گرچه میزان درگیری تحت تأثیر این امر قرار دارد که تدریس با توجه به وجود تفاوت‌های فردی فراگیران به خوبی انجام یافته باشد. فیشر و همکاران (۱۹۸۰) معتقد هستند زمان درگیری یادگیرندگان بین زمان آکادمیک و زمان اختصاص یافته قرار دارد.

جدول ۲: حجم جامعه و نمونه آماری دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی

ردیف	رشته	جامعه	درصد هر طبقه	حجم نمونه در هر طبقه
۱	حقوق	۲۳۷	۲۰	۵۸
۲	الهیات	۱۱۵	۱۰	۲۹
۳	علوم تربیتی	۲۲۶	۱۹	۵۵
۴	ایران شناسی	۷۴	۶	۱۸
۵	زبان‌های انگلیسی	۱۵۸	۱۳	۳۸
۶	زبان و ادبیات عرب	۱۰۱	۹	۲۶
۷	زبان و ادبیات فارسی	۱۳۳	۱۱	۳۲
۸	فلسفه	۴۴	۴	۱۲
۹	زبان و ادبیات فرانسه	۹۲	۸	۲۳
	جمع	۱۱۸۰	۱۰۰	۲۹۱

ابزار اندازه‌گیری در بخش کمی دو پرسشنامه محقق ساخته بوده است و ابعاد آموزشی، پژوهشی، اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی، فرهنگی و زیست محیطی را می‌سنجد، که پرسشنامه استیوینسون به ترتیب دارای ۱۵۹ و ۱۴۷ گویه می‌باشد و بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت از گزینه خیلی زیاد تا خیلی کم تنظیم شده‌اند و حداقل نمره هر گویه یک، و حداکثر نمره آن پنج می‌باشد. روایی پرسشنامه‌های محقق ساخته بررسی وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از نظر استیوینسون با استفاده از نظر متخصصان و با روش CVR محاسبه گردید. برای این منظور پرسشنامه استیوینسون به ۹ نفر و پرسشنامه دانشجویان به ۱۰ نفر از متخصصان ارائه شد، و از متخصصان درخواست شد تا هر آیتم پرسشنامه را بر اساس طیف سه قسمتی «ضروری است»، «مناقب است ولی ضرورتی ندارد» و «ضرورتی ندارد» بررسی نمایند. بر اساس این روش برای ۹ نفر حداقل روایی ۰/۷۸ و برای ۱۰ نفر حداقل روایی ۰/۶۲ مورد نیاز است، که به ترتیب در این پژوهش ۰/۸۲ و ۰/۷۴ حاصل شد و روایی ابزار تأیید شد. برای تعیین پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید، بدین صورت که در یک مطالعه آزمایشی پرسشنامه استیوینسون ۳۲ نفر از استیوینسون پرسشنامه دانشجویان توسط ۳۷ نفر از دانشجویان تکمیل شد و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه و ضریب پایایی به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۷۴ به دست آمد، برای تجزیه و تحلیل داده‌های کمی از شاخص‌های

^۶ به زمانی که صرف فعالیت‌های در مدرسه یا دانشگاه می‌شود و بیشتر به تعداد روزهای مدرسه یا دانشگاه اشاره دارد و معمولاً به صورت «الانه، ترمی، هفتگی و روزانه تعیین می‌گردد (کاتن، ۱۹۸۰).

^۷ مدت زمانی که بدون وقفه در کلاس و یا مکان‌های مشابه آن صرف می‌شود و تابع مقررات خاص است.

^۸ مدت زمانی است که صرف یک موضوع یا ماده درسی می‌شود. این زمان نشان می‌دهد که یک موضوع تا چه میزان در نظام آموزشی حائز اهمیت است.

آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد)، آزمون کالموگروف - آمپرنوف (برای بررسی نرمال بودن داده‌ها) و آزمون Z تک گروهی مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها

سوال اول: مولفه‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشگاه کدامند؟

با استفاده از مصاحبه با مشارکت کنندگان، مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی استخراج گردیدند. بر این اساس، ابتدا مفاهیم و مضامین پایه استخراج و سپس بر اساس اشتراکات بین مفاهیم و مضامین پایه، مضامین سازمان‌دهنده استخراج شدند. در جدول شماره (۳) مضامین شناسایی شده ارائه شده است:

جدول ۳: مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی

مضمون فراگیر	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین پایه
	آموزش زمینه‌محور	تدریس عملی برای حل مشکلات اجتماعی و تم‌محور کردن آموزش.
	ایجاد محیط رغبت‌انگیز و با نشاط یاددهی. یادگیری	ایجاد بهترین محیط برای یادگیری و غنی‌تر شدن آموزش.
	تاکید بر یادگیری مادام‌العمر	پرورش انسان‌های مستقل و ایجاد جامعه یادگیرنده.
	تاکید بر سازمان‌دهنده	برگزاری کارگاه برای دانش‌افزایی افراد درگیر در دانشگاه و دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی سازمان‌دهنده در فرآیند شکل‌گیری و توسعه حرفه‌ای جامعه.
	برخوردار از جو و فرهنگ آزادی آکادمیک	آزادی عمل اعضای هیئت علمی و توجه به آزادمنشی در فرآیندهای دانشگاهی.
	تاکید بر آموزش بدون مرز	ارتباط بین مراکز دانشگاهی در کشورهای مختلف برای ارتقا و بازتوانمندسازی گروه‌های مختلف جامعه و انجام پژوهش بین دانشگاهی در شهرها و کشورهای مختلف.
	تاکید بر استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی	استفاده از پیشرفت‌های فناوری برای آموزش و استفاده از بستر اینترنت برای آموزش و یادگیری.
	تاکید ویژه بر آموزش شهروندی	پرورش شهروندان آگاه به حقوق و دیگران و آموزش شهروندانی مسئول از طریق فعالیت‌های منظم آکادمیک.
	برخوردار از اتد آگاه به مسائل اجتماعی	اعضای هیئت علمی به عنوان تبلوردهندگان مسئولیت اجتماعی و تسهیل بحث و جدول.
	تاکید بر آینده‌پژوهی در مطالعات برنامه درسی	تاکید بر آموزش میان رشته‌ای و برنامه درسی کاوش‌محور.
	تربیت دانشجوی کارآمد	پرورش فارغ‌التحصیلانی که داری مسئولیت اجتماعی‌اند و نگرش انتقادی و غیر مصالحت‌جویانه نسبت به پدیده‌های زشت اجتماعی، سیاسی و فرهنگی.
	تاکید بر آموزش تفکر انتقادی	تربیت فارغ‌التحصیلانی با ظرفیت خود اندیشی انتقادی و تاکید بر آموزش تفکر انتقادی.
	پیوند تحقیقات دانشگاهی با مسائل جهان واقعی	انجام تحقیقات برای حل مشکلات تجاری، اجتماعی و زیست‌محیطی جامعه و تم‌محور کردن پژوهش‌ها.
	اهتمام به رعایت اصول اخلاق در پژوهش	رعایت استانداردهای پژوهش و انجام پژوهش‌های انتقادی و بی‌طرفانه.
	انجام تحقیقات میان رشته‌ای	استفاده از افراد با تخصص‌های متنوع در ترکیب گروه‌های آموزشی برای انجام تحقیقات چند بعدی و به کارگیری اتد با تخصص متنوع در گروه‌های آموزشی برای کم رنگ کردن مرزبندی بین رشته و گروه‌های آموزشی و انجام تحقیقات میان‌رشته‌ای.
	امکان استفاده جامعه محلی از امکانات دانشگاه و ارائه خدمات رفاهی به آن‌ها	برگزاری برنامه آموزشی و مذهبی برای جامعه محلی و استفاده جامعه محلی از امکانات آموزشی، ورزشی و تفریحی دانشگاه.
	توجه به مسائل افراد آسیب‌پذیر اجتماعی	پشتیبانی همه جانبه از افراد معلول و حمایت‌های حقوقی از افراد آسیب‌پذیر جامعه محلی.
	توجه اقتصاد محلی	توجه فرآیندهای کسب‌وکار و نوآوری‌ها برای جامعه محلی و تسهیل سرمایه‌گذاری و کار مشترک با اجتماع محلی.

دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی

مضمون فراگیر	مضامین [۱]ازمان دهنده	مضامین پایه
اهتمام به مسائل محیط زیست	تعالف بین دانشگاه و نهادهای مدنی و [۱]ازمان‌های غیر دولتی در حوزه نیازهای اجتماعی	پا [۱]خگویی به خوا [۱]ته‌های زیست‌محیطی و تشویق کلیه افراد برای حفظ محیط زیست.
سرمایه‌گذاری، درگیری، مشارکت و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار	آموزش کارآفرینی	تعالف مدنی با جامعه، عضویت جامعه دانشگاهیان در انجمن‌ها و [۱]مت‌های گوناگون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و تربیت فارغ‌التحصیلان مورد نیاز بازار کار.
برخورداری از تعهد اخلاقی و تعهد [۱]ازمانی همه افراد در محیط دانشگاه	تقویت هویت [۱]الامی - ایرانی	ایجاد رشته جدید کارآفرینی در دوره‌های دانشگاهی و ارائه واحد درسی کارآفرینی برای برخی از رشته‌های تحصیلی
پذیرش و احترام به اصل چند فرهنگی	مدیریت شفاف و پا [۱]خگو در فرآیندهای دانشگاه	داشتن رفتار اخلاقی با کلیه مراجعه‌کنندگان به دانشگاه و مبارزه با نابرابری و فساد در دانشگاه.
مدیریت شفاف و پا [۱]خگو در فرآیندهای دانشگاه	تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشگاه	دانشگاهی که منادی فرهیختگی، اخلاق، دینگ رای، آرمان‌های انقلابی و تو [۱]عه پا [۱]خگویی به آرمان‌های انقلاب.
تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشگاه	داشتن برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و [۱]اتراژیک	تضمین برابری به رغم [۱]ان، فرهنگ، قومیت و جنسیت و توجه به فرهنگ‌های مختلف.
داشتن برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و [۱]اتراژیک	نوآوری در عرصه‌های مختلف	مدیریت شفاف و با کیفیت و پا [۱]خگویی، شفافیت و رعایت حاکمیت قانون در فرآیندهای دانشگاه.
نوآوری در عرصه‌های مختلف	اهتمام ویژه در تحقق دانشگاه [۱]بیز	ایجاد فرهنگ تعامل، تعامل با پروژه‌های تو [۱]عه انسانی و بهبود کیفیت زندگی.
اهتمام ویژه در تحقق دانشگاه [۱]بیز	تعالف [۱]ازنده با مقامات و مدیران بخش‌ها و د [۱]تگاه‌های بیرون از دانشگاه	داشتن برنامه راهبردی برای مشارکت و پذیرش مسئولیت اجتماعی؛ طراحی برنامه [۱]اتراژیک، آوردن مسئولیت اجتماعی در برنامه راهبردی.
تعالف [۱]ازنده با مقامات و مدیران بخش‌ها و د [۱]تگاه‌های بیرون از دانشگاه	عقد قراردادهای و تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی و فناوری با نهادها و [۱]ازمان‌های مختلف	توجه به نوآوری در جنبه‌های اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی و مشارکت خلاق دانشگاه در فعالیت‌های اجتماعی.
عقد قراردادهای و تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی و فناوری با نهادها و [۱]ازمان‌های مختلف	تاکید بر ترویج و توزیع علم	افزایش [۱]هم گرمایی خورشید در [۱]اختمان‌ها، مصرف کارآمد آب و ترویج [۱]تفاده از خودرو برقی در حمل و نقل.
تاکید بر ترویج و توزیع علم	تنوع بخشی به منابع درآمدی دانشگاه	مشارکت و همکاری دانشگاه با [۱]ازمان‌های مختلف جهت حل مشکلات آموزشی، پژوهشی و ... آن‌ها و ایجاد شبکه ارتباطی بین دانشگاه و [۱]ایر ذی‌نفعان.
تنوع بخشی به منابع درآمدی دانشگاه	داشتن نظام انگیزشی در را [۱]تای نیازهای اجتماعی برای [۱]اتید	تقویت و تو [۱]عه شرکت‌های دانش‌بنیان در قالب مراکز پارک‌های علم و فناوری در درون دانشگاه و میزبانی start up های شرکت‌های کارآفرین در دانشگاه.
داشتن نظام انگیزشی در را [۱]تای نیازهای اجتماعی برای [۱]اتید	تاکید بر تو [۱]عه کمی و کیفی دانشکده متنا [۱]ب با نیازهای اجتماعی	عقد قرارداد با [۱]ازمان‌های مختلف، مشارکت و همکاری دانشگاه با جوامعی شبیه خودش از طریق انتقال دانش و ارائه خدمات و تحقق تدریس.
تاکید بر تو [۱]عه کمی و کیفی دانشکده متنا [۱]ب با نیازهای اجتماعی		د [۱]ترسی عمومی به پژوهش‌های دانشگاهی و شرکت فعال و مستمر در همایش‌های داخلی و خارجی.
		توجه ویژه به تجاری [۱]ازی ایده‌ها و ایجاد درآمدهای غیر شهری‌ای.
		طراحی و [۱]تقرار نظام ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر مبنای کم و کیف تعامل جامعه و محیط پیرامون و ارتقا [۱]اتادان با معیارهای مرتبط با مسئولیت اجتماعی.
		تا [۱]تایس رشته‌های ماموریت‌گرا با توجه به اقتضات زیست‌بوم محلی محاط دانشگاه، بالا بردن کیفیت محصولات تولیدی دانشگاه و تو [۱]عه رشته‌های کاربردی مورد نیاز جامعه.

نمونه‌هایی از مضامین به شرح زیر می‌باشند: در ارتباط با آموزش زمینه‌محور؛ پا [۱]خگو شماره ۴ اظهار داشت: «باید یادگیری در کلاس درس با یادگیری در خارج از نهاد آموزش در جهان واقعی ارتباط داشته باشد». همچنین شرکت‌کننده کد ۱۳ بیان داشت: «آموزش‌هایمان بر اساس مسائل اجتماعی و از دل پژوهش‌هایمان سرچشمه نگرفته و دغدغه‌های اجتماعی نداشته. ما از این لحاظ نمی‌توانیم افراد قوی پرورش بدهیم، جامعه قوی را پرورش بدهیم، دانشجویهای بزرگ را برای مملکت‌مان پرورش بدهیم و نیروی انسانی ماهر آماده و با مهارت کافی را تحویل جامعه بدهیم». در را [۱]تای ایجاد محیط رغبت‌انگیز و با نشاط یاددهی. یادگیری؛ مصاحبه‌شونده کد ۳ بیان داشت: «زیبا و متنا [۱]ب بودن چیدمان اتاق‌ها و کلاس‌های دانشکده، [۱]تفاده از رنگ‌های شاد برای نقاشی و پرده‌کشی دانشگاه، حساسیت شدید به نور و

دمای محیط کلاس‌ها و [۱]ال‌های دانشکده و خدماتی هستند که دانشگاه‌ها برای ایجاد محیط بانشاط یاددهی . یادگیری بدان اقدام کرده‌اند». در همین رابطه مشارکت‌کننده کد ۸ بیان داشت: «هوشمندسازی و تلفیق آموزش مجازی در فرآیند یاددهی . یادگیری از اولویت‌های دانشگاه نسل چهارم می‌باشد».

در زمینه تاکید بر یادگیری مادام‌العمر؛ شرکت‌کننده کد ۱ در پژوهش اظهار داشت: «اگر از من بپرسند که مهم‌ترین مسئولیت دانشگاه در قرن ۲۰ چیست؟ من می‌گویم تاکید بر پرورش انسان چندمهارته، تا از یک دانشجوی جزئی‌نگر و تقلیل‌گرا، یک دانشجوی تخصصی پرورش دهد و مهارت‌های پایه را برای یادگیری مادام‌العمر در دانشجویان فراهم آوردند». همچنین پا [۲]خگو کد ۱۰ اظهار داشت: «از فرد بخواهید در طول مدت تحصیل حداقل چند کار را برای جامعه و خانواده خود انجام دهد، فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی که انجام می‌دهد عملی باشند و مشکلی از جامعه را حل کنند، نه این‌که صرفاً به دنبال بالا رفتن میزان تولید علم و گسترش کمی مقالات بی‌کاربرد باشد، بلکه به دنبال یادگیری مادام‌العمر باشد، مهارت پروری کند نه علم پروری، به [۳]امت دانش پا [۴]خگو باشد نه دانشی که صرفاً در مغزهای آدم‌ها تشکیل می‌شود و کاربردی ندارد و مشکلی از جامعه را حل نمی‌کند». در ارتباط با تاکید بر [۵]ازمان یادگیرنده؛ پا [۶]خگو شماره ۴ اظهار داشت: «دانشگاه به مثابه [۷]ازمان یادگیرنده باید در هسته مرکزی فعالیت‌های و ابتکارات تعاملات دانشگاه و جامعه باشد». در همین مورد شرکت‌کننده کد ۷ بیان داشت: «رهبران [۸]ازمان‌های یادگیرنده کمتر روی موضوعات روزمره تاکید دارند و بیشتر روی روندها و عواملی که موجب تغییرات و تحولات می‌شوند، تاکید می‌کنند». در زمینه؛ برخوردار از جو و فرهنگ آزادی آکادمیک؛ مصاحبه‌شونده کد ۳ بیان داشت: «در دانشگاه نسل چهارم امکان بیان اندیشه‌ها و دیدگاه‌های متنوع وجود دارد». همچنین مشارکت‌کننده کد ۹ بیان داشت: «در این نسل از دانشگاه اعضای هیئت علمی و دانشجویان در پژوهش و تولید دانش از آزادی آکادمیک برخوردارند». در [۹]اتای تاکید بر آموزش بدون مرز؛ شرکت‌کننده کد ۲ در پژوهش اظهار داشت: «این نسل از دانشگاه بر آموزش بدون مرز تاکید می‌کند و نمود خارجی آن شامل آموزش‌های مجازی، [۱۰]یستم حرفه‌ای دانش [۱۱]هیم شدن در مجلات و [۱۲]هیم شدن در تولید آثار علمی)، تا [۱۳]یسی فیزیکی دانشگاه در خاک کشورهای دیگر، تبادل [۱۴]اتاد و دانشجو بین دانشگاه‌ها کشورهای مختلف و نگاه بازاریابانه (تشخیص نیازهای کشورهای دیگر در حوزه آموزش عالی و برنامه‌ریزی برای رفع این نیازها) می‌باشد». همچنین پا [۱۵]خگو کد ۱۱ اظهار داشت: «تبادل علمی بین دانشگاه بوعلی و دانشگاه‌های کشورهای فرانسه زبان». در ارتباط با تاکید بر [۱۶]تفاده از فناوری‌های نوین آموزشی؛ پا [۱۷]خگو شماره ۳ اظهار داشت: «دانشگاه نسل چهارم در بخش خدمات آموزشی اقدام به فراهم کردن برخی از امکانات و تجهیزات مدرن مانند ویدئو پروژکتور، انواع نرم افزارهای ارائه محتوی (مانند پاورپوینت)، امکان [۱۸]د [۱۹]ترسی رایگان به پایگاه‌های داده مختلف و [۲۰]د [۲۱]ترسی [۲۲]اتادان و دانشجویان به اینترنت با سرعت زیاد نموده [۲۳]ت». همچنین شرکت‌کننده کد ۷ بیان داشت: «ایجاد کانل تلگرامی و پیج اینستا برای دانش‌افزایی و ارائه مشاوره به جامعه تو [۲۴]ط [۲۵]اتید می‌تواند به کم شدن فاصله بین دانشگاه و جامعه که از ویژگی‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی [۲۶]ت، یاری [۲۷]اند». در زمینه تاکید ویژه بر آموزش شهروندی؛ مصاحبه‌شونده کد ۴ بیان داشت: «دانشگاه نسل چهارم شهروندانی را شکل می‌دهند که بتوانند خیر عامه را تو [۲۸]عه دهند». در همین مورد مشارکت‌کننده کد ۵ بیان داشت: «تربیت شهروندی در این نسل دانشگاهی عمدتاً به معنای آماده [۲۹]ازی افراد برای ایفای نقش‌ها و مسئولیت‌های خود به عنوان شهروند هستند». در ارتباط با برخوردار از [۳۰]اتید آگاه به مسائل اجتماعی؛ شرکت‌کننده کد ۷ در پژوهش اظهار داشت: «مثال‌های تدریس [۳۱]اتید در کلاس درس علوم انسانی برگرفته از یافته‌ها و داده‌های واقعی پیرامون آ [۳۲]یب‌های اجتماعی جامعه کنونی ایران باشد». همچنین پا [۳۳]خگو کد ۱۲ اظهار داشت: «در دانشگاه نسل چهارم [۳۴]اتید ضمن این‌که خودشان درگیر در مسائل اجتماعی می‌شوند، فراگیران را نیز ترغیب می‌کنند تا در حل مسائل واقعی جامعه محلی درگیر شده و از آموزش طوطی‌وار دوری می‌نمایند». در [۳۵]اتای تاکید بر آینده‌پژوهی در مطالعات برنامه درسی؛ پا [۳۶]خگو شماره ۳ اظهار داشت: «در دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی برنامه درسی منا [۳۷]ب برای دانشجویان و اعضای هیئت علمی، که به ارائه طیف و [۳۸]یعی از شرایط، اهداف و روش‌ها با محوریت بهبود مهارت‌ها، ویژگی‌ها و رفتارهای دانشجویان، برای تو [۳۹]عه تفکر خلاق و انتقادی، ارائه می‌گردد». در همین مورد شرکت‌کننده کد ۵ بیان داشت: «با توجه به تئوری و نظری بودن خیلی از درس‌ها و واحدهای دانشگاهی و نیز عدم توجه به درهم‌تنیدگی و تلفیق دانش‌ها و مهارت‌ها، به نظر می‌آید که در زمینه آموزش مسئولیت‌پذیری اجتماعی غیر از رشته‌های خاص توجه چندانی به مسئولیت اجتماعی نمی‌شود. لذا شایسته [۴۰]ت که به برنامه درسی تلفیقی توجه ویژه‌ای گردد و [۴۱]اتادان نیز با روش‌های فعال به آموزش تفکر انتقادی اقدام نمایند تا دانشجویانی تربیت نمایند که به وضعیت موجود قانع نبود و به [۴۲]وی آینده بهتر حرکت نمایند».

در ارتباط با تربیت دانشجوی کارآمد؛ مصاحبه‌شونده کد ۱ بیان داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی به تربیت دانش‌آموختگان با مهارت بسیار بالا مانند مهارت تفکر کوانتومی، مهارت‌های تفکر چند بعدی، مهارت زیست در جهان به صورت مسئولانه اهمیت فراوان می‌دهد». همچنین شرکت‌کننده کد ۳ بیان داشت: «به فعلیت درآمدن خلاقیت‌ها، ظهور و بروز [۴۳]تعدادها و بالندگی علمی و فرهنگی دانشجویان از ویژگی‌های اصلی دانشگاه نسل چهارم می‌باشد». در [۴۴]اتای تاکید بر آموزش تفکر انتقادی؛ شرکت‌کننده کد ۱۱ در پژوهش اظهار داشت: «به نظر من تا زمانی که آموزش‌هایمان بر [۴۵]اس رویکرد حل‌مسئله بر [۴۶]اس تفکر انتقادی بر [۴۷]اس مسائل جامعه در همه ابعادش نرود و هر رشته‌ای بر [۴۸]اس نیازهای جامعه تدوین نشود، موفقیتی حاصل نخواهد شد». همچنین پا [۴۹]خگو کد ۱۵ اظهار داشت: «[۵۰]اتادان باید از روش‌های نوین یاددهی . یادگیری در کلاس درس [۵۱]تفاده نماید و بحث‌های آزاد در رابطه با موضوعات مرتبط را ترویج نماید تا تفکر انتقادی در دانشجویان را تقویت نماید».

در زمینه پیوند تحقیقات دانشگاهی با مسائل جهان واقعی؛ پا [خگو شماره ۳ اظهار داشت: «در حوزه پژوهش نظر شخصی من این است که دانشگاه باید به [مت انجام پژوهش‌ها که منافع اجتماعی آن‌ها به جامعه بر می‌گردد، حرکت نماید، یعنی اگر این جهت‌گیری کلی را داشته باشد مسائل جامعه، مسائل زیست‌محیطی، مسائل مربوط به اجتماعات محلی را اگر در اولویت قرار بدهد به نظرم من مهم‌ترین کار است». در ارتباط با اهتمام به رعایت اصول اخلاق در پژوهش؛ شرکت‌کننده کد ۵ بیان داشت: «متا [فانه مجلات و نشریات معتبر دانشگاهی به نظریه‌های غربی عمدتاً بومی‌نشده بیشتر توجه دارند، به همین دلیل و دلایلی دیگر مانند عدم رعایت حق کی‌رایت، عدم همکاری رشته‌های مختلف در انجام پژوهش واحد، تم‌محور نبودن پژوهش‌ها و عدم رعایت مالکیت معنوی نقش چندان واضحی در مسئولیت‌پذیری اجتماعی ندارد». در همین رابطه مصاحبه‌شونده کد ۷ بیان داشت: «در زمینه رعایت موارد اخلاقی اخیراً در قالب اجرای کارگاه‌های آموزشی و اجرای طرح‌های آموزشی تلاش می‌کنند که مساله سرقت علمی و حقوق معنوی مولفان را به [اتید و دانشجویان گوشزد نمایند». در رابطه با انجام تحقیقات میان رشته‌ای؛ پا [خگو شماره ۲ بیان داشت: «دانشگاه برای حل مسائل و مشکلات جامعه می‌بایست به [مت انجام پژوهش از حیث اجتماعی توزیع‌شده، تقاضا محور، فرارشته‌ای و پا [خگویی‌های چندگانه حرکت نماید». همچنین مصاحبه‌شونده شماره ۹ اظهار داشت: «دانشگاه باید به [مت انجام پژوهش‌های میان‌رشته‌ای برای حل مسائل پیچیده جهان امروز برود».

در رابطه با امکان [تفاده جامعه محلی از امکانات دانشگاه و ارائه خدمات رفاهی به آن‌ها؛ شرکت‌کننده شماره ۲ بیان داشت: «برای افزایش آگاهی و دانش‌افزایی جامعه محلی دانشگاه همایش‌ها و کنفرانس‌های را برگزار می‌نماید». همچنین مصاحبه‌شونده کد ۹ بیان داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی به همکاری با مدارس، انجمن‌ها و گروه‌های محلی جهت حل مشکلات آن‌ها اهتمام ویژه دارند» و مشارکت‌کننده شماره ۱۰ اظهار داشت: «ارائه خدمات تخصصی به شهروندان در قالب مراکز مشاوره دانشگاه مانند مشاوره و برنامه‌ریزی تحصیلی، مشاوره خانواده و فرزندپروری، خدمات روان [تجی و آزمون‌های روانشناختی». در را [تای توجه به مسائل افراد آ [یب‌پذیر اجتماعی؛ مصاحبه‌شونده کد ۴ بیان داشت: «تو [عه فعالیت‌های گروه‌های جهادی در مناطق محروم و کمتر برخوردار از موارد مورد تاکید این نسل از دانشگاه می‌باشد». در همین رابطه شرکت‌کننده شماره ۷ بیان داشت: «دانشگاه نسل‌چهارم به توقف چرخه فقر و محرومیت و کاهش آ [یب‌های ناشی از آن از طریق توانمند [تازی مردم مناطق محروم توجه جدی نشان می‌دهد». در ارتباط با تو [عه اقتصاد محلی؛ پا [خگو کد ۵ اظهار داشت: «دانشجویان دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی برای تو [عه اقتصاد محلی از بازارهای محلی خرید می‌نمایند». همچنین مشارکت‌کننده شماره ۹ اشاره داشت: «این نسل از دانشگاه به تبلیغ، ترویج و مصرف کالاهای تولیدی مناطق محروم جامعه محلی توجه ویژه دارد». در زمینه اهتمام به مسائل محیط زیست؛ شرکت‌کننده شماره ۲ بیان داشت: «دانشگاه نسل‌چهارم تولید محصولات بادوام‌تر و دو [ت‌دار محیط زیست از طریق پیوند دانشگاه با صنعت و تربیت نیروی انسانی متخصص را ترویج می‌نماید». همچنین مصاحبه‌شونده کد ۱۳ بیان داشت: «این نسل از دانشگاه به ارائه آموزش برای جلوگیری از تخریب محیط زیست، زمین‌خواری، تخریب جنگل و آلوده شدن محیط زیست اهتمام ویژه دارد». در را [تای تعامل بین دانشگاه و نهادهای مدنی و [زمان‌های غیر دولتی در حوزه نیازهای اجتماعی؛ مصاحبه‌شونده کد ۴ بیان داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی همکاری داوطلبانه اعضای هیأت علمی دانشگاه با [زمان‌های غیر دولتی ([من‌ها) و [تفاده از ظرفیت‌های ایشان برای کمک به جامعه محلی را تسهیل می‌نماید». در همین رابطه شرکت‌کننده شماره ۶ بیان داشت: «دانشگاه اجازه تشکیل و فعالیت به گروه‌ها، انجمن‌ها و تشکلات قابل پذیرش درون دانشگاه را می‌دهد».

در رابطه با سرمایه‌گذاری، درگیری، مشارکت و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار؛ پا [خگو شماره ۷ اظهار داشت: «دانشگاه نسل‌چهارم با کمک به جذب سرمایه‌گذاری خارجی و بهبود محیط کسب‌وکار در جامعه به تو [عه اقتصادی کمک می‌کند». در همین رابطه شرکت‌کننده شماره ۹ بیان داشت: «این نسل از دانشگاه با پیگیری اشتغال فارغ‌التحصیلان در یافتن شغل منا [ب با رشته تحصیلی به فارغ‌التحصیلان یاری می‌ر [اند». و مشارکت‌کننده شماره ۱۱ اشاره داشت: «این دانشگاه باید در خصوص حمایت از کار و کارآفرین به تدوین [ت‌های راهبردی بپردازد». در زمینه آموزش کارآفرینی؛ پا [خگو کد ۳ اظهار داشت: «دانشگاه می‌تواند برای آموزش کارآفرینی و ارتباط بهتر با صنعت در رشته‌های دانشگاهی برنامه‌ریزی نماید». همچنین مصاحبه‌شونده کد ۷ بیان داشت: «دانشگاه نسل‌چهارم علوم انسانی در ایران با توجه به این‌که مورد تهاجم فرهنگی قرار دارد، باید نسبت به تربیت کارآفرین برخط در حوزه فرهنگی اقدام نماید». و مشارکت‌کننده شماره ۱۰ اشاره داشت: «این دانشگاه می‌تواند با برگزاری کارگاه‌های آشنایی با کارآفرینی به ترویج اندیشه کارآفرینی در جامعه مدد ر [اند».

در زمینه برخورداری از تعهد اخلاقی و تعهد [ت‌زمانی همه افراد در محیط دانشگاه؛ پا [خگو شماره ۱ اظهار داشت: «از نظر من تعریف دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی عبارت است از: حسا [تیت بر [ت‌اس آموزه‌های اخلاقی و علم اخلاق به اتفاقات محیط درون و بیرون دانشگاه». در همین رابطه شرکت‌کننده شماره ۱۲ بیان داشت: «دانشگاه نسل‌چهارم به مدیریت اخلاقی و شفاف فرآیندهای اداری، آموزشی و رفاهی اهتمام ویژه‌ای دارد». در ارتباط با تقویت هویت [ت‌لامی. ایرانی؛ مصاحبه‌شونده کد ۷ اظهار داشت: «[تفاده از انجمن‌های موجود در دانشگاه (بسیج، انجمن [ت‌لامی و...) برای انجام کارهای فرهنگی و تقویت هویت [ت‌لامی - ایرانی، برگزاری ادعیه‌های مختلف در روزهای خاص، برگزاری محافل قرآنی و...». همچنین پا [خگو شماره ۱۵ اشاره داشت: «ترجمه آثار بومی [ت‌تان همدان به زبان فرانسه جهت شنا [ت‌اندن فرهنگ، تاریخ و جاذبه‌های گردشگری [ت‌تان به جامعه فرانسه زبان دنیا». در زمینه پذیرش و احترام به اصل چند فرهنگی؛ پا [خگو شماره ۲ اشاره داشت: «[ت‌تاد هنگام برخورد با موضوعات حساس اخلاقی، زمینه‌های متفاوت اجتماعی، فرهنگی و مذهبی دانشجویان را مد نظر قرار دهد». همچنین شرکت‌کننده کد ۱۰ بیان داشت: «دانشگاه بوم‌شناختی از خود [ت‌وال می‌پر [تد چگونه این

دانشگاه ممکن است به فضایی برای آمیزش فرهنگ‌ها و نظام‌های نمادین متضادشان بدل شود و این کار را به ویژه با گشودن فضاهایی برای تعامل دانشجویانی که پیشینه مختلف دارند یا با ارائه برنامه‌های درسی که آن‌ها را به حضور در اجتماع محلی چند فرهنگی تشویق می‌کند، انجام می‌دهد. در رابطه با مدیریت شفاف و پاسخگو در فرآیندهای دانشگاه؛ شرکت‌کننده شماره ۴ اشاره داشت: «در این نسل از دانشگاه فرآیندها و شیوه انجام کار شفاف است و در واقع فرآیندهای مدیریت در اتاق شیشه‌ای انجام می‌گیرد». در این رابطه مصاحبه‌شونده شماره ۷ اظهار داشت: «نظارت و تضمین کیفیت خدمات و فرآیندهای آموزشی از اولویت اصلی این نسل دانشگاه می‌باشد». در ارتباطی تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشگاه؛ مصاحبه‌شونده شماره ۳ اشاره داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی به تقویت و تحکیم پیوندهای نظام آموزش عالی با بخش‌های مختلف جامعه نگاه ویژه‌ای دارد». همچنین شرکت‌کننده شماره ۴ بیان داشت: «توجه راهبردهای بهبود سرمایه اجتماعی از راهکارهای دانشگاه نسل چهارم برای تقویت اعتماد اجتماعی به دانشگاه می‌باشد» و مشارکت‌کننده شماره ۵ بیان داشتند: «سرمایه اجتماعی دانشگاه با ایجاد شبکه‌های ارتباطی متنوع تقویت می‌گردد».

در ارتباط با داشتن برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان مدت و بلندمدت؛ پاسخگو شماره ۲ اظهار داشت: «تصمیم‌گیری‌های نهادی بر پایه رتالت و ماموریت کانونی و مجموعه‌ای از ارزش‌ها باشد». در این رابطه پاسخگو شماره ۸ اظهار داشت: «به‌طور کلی، دانشگاه برای انجام کلیه کارها، مانند قطب نما که جهت انجام کارها را نشان می‌دهند، باید نسبت به تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت اقدام نماید». در زمینه نوآوری در عرصه‌های مختلف؛ مصاحبه‌شونده شماره ۴ بیان داشت: «مدیریت خلاق، مبتکر، مبتنی بر حمایت از نوآوری، فرصت جو، توجه‌گرا، ایجاد دفاتر برای شناسایی نیازهای و فرصت‌های محیط پیرامون دانشگاه از ویژگی‌های دانشگاه نسل چهارم می‌باشد». همچنین شرکت‌کننده شماره ۱۴ بیان داشت: «تا پیش مراکز مشاوره و روان درمانی با رویکرد دینی می‌تواند گام بسیار مهمی در کمک به جامعه محاط دانشگاه باشد». در رابطه با اهتمام ویژه در تحقق دانشگاه «باز اتمام؛ پاسخگو کد ۹ اشاره داشت: «برنامه‌ریزی برای کاهش مصارف آب، انرژی، کاغذ، توجه حمل و نقل و غیره... از کارهای است که این نسل از دانشگاه برای تحقق دانشگاه «باز انجام می‌دهد». در همین مورد مصاحبه‌شونده کد ۱۲ بیان داشت: «برای ترویج رفتار در زیست‌محیطی در زیست‌بوم دانشگاه از نظر افراد متخصص بهره گرفته شود».

در ارتباطی تعامل با نسل‌های آینده با مقامات و مدیران بخش‌ها و دستگاه‌های بیرون از دانشگاه؛ پاسخگو کد ۱ اظهار داشت: «برای رسیدن به اهداف دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی تعامل با نسل‌های آینده با مدیران دستگاه‌های خارج از دانشگاه مانند فرمانداری‌ها، دفتر رهبری، شهرداری‌ها و... ضرورتی اجتناب‌ناپذیر می‌باشد». همچنین شرکت‌کننده کد ۱۰ در پژوهش اظهار داشت: «کمک به حوزه‌های علمی برای بهبود زبان گفتگو و تدریس در درس‌هایی مانند صرف و نحو و بلاغت». در ارتباط با تأسیس و راه‌اندازی دفاتر بخش‌های مختلف جامعه در دانشگاه و بالعکس؛ شرکت‌کننده کد ۲ در پژوهش اظهار داشت: «تا پیش دفتر دانشگاه‌پژوهی با تمرکز بر مسئله یابی و تدبیر تعامل دانشگاه با محیط بیرونی و جامعه با مسئولیت‌پذیر دانشگاه با تجمیع امکانات و ظرفیت‌های راکد دانشگاه می‌تواند به کمک بیشتر به اجتماع محلی یاری رساند». در این رابطه پاسخگو کد ۷ اشاره داشت: «در دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی برای استفاده از ظرفیت‌های دانشگاه در جامعه و نیز استفاده از ظرفیت‌های جامعه در دانشگاه تا پیش دفتر متقابل ضرورتی انکارناپذیر می‌باشد». در ارتباط با عقد قراردادهای تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی و فناوری با نهادها و سازمان‌های مختلف؛ پاسخگو کد ۳ اظهار داشت: «عقد قراردادهای برای انجام مسئولیت‌های اجتماعی دانشگاه با مراکز آموزشی و اداری باید مد نظر قرار گیرد». همچنین شرکت‌کننده کد ۶ در پژوهش اظهار داشت: «عقد تفاهم‌نامه برای حل مشکلات آموزشی و پژوهشی سایر دستگاه‌ها از وظایف مهم دانشگاه نسل چهارم می‌باشد». و نیز پاسخگو کد ۹ اشاره داشت: «دانشگاه نسل چهارم به قراردادهای تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی که با دیگران بسته احترام می‌گذارد».

در ارتباط با تأکید بر ترویج و توزیع علم؛ مصاحبه‌شوند کد ۱۰ بیان داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی جهت دسترسی آزاد و همگانی به پژوهش‌ها به انتشار پژوهش‌ها اقدام می‌نماید». همچنین شرکت‌کننده کد ۱۲ در پژوهش اظهار داشت: «دانشگاه نسل چهارم جهت ترویج و توزیع علم برای آحاد جامعه به طور مستمر در همایش‌ها شرکت می‌نماید». در زمینه تنوع بخشی به منابع درآمدی دانشگاه؛ شرکت‌کننده کد ۱۲ در پژوهش اظهار داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی جهت تنوع در منابع درآمدی دانشگاه به ایجاد درآمدهای غیر شهریه‌ای توجه ویژه دارد». در این رابطه پاسخگو کد ۱۴ اشاره داشت: «جهت حفظ استقلال دانشگاه، تنوع بخشی به منابع بودجه دانشگاه امری لازم و ضروری به نظر می‌رسد». در زمینه داشتن نظام انگیزشی در ارتباطی نیازهای اجتماعی برای تأمین؛ پاسخگو شماره ۵ اظهار داشت: «تأثیر مسئولیت اجتماعی دانشگاه به عنوان شاخص در ارتقا یافتن باید مد نظر مدیران این نسل از دانشگاه‌ها قرار گیرد». همچنین شرکت‌کننده کد ۱۱ بیان داشت: «جهت تشویق ارتقا یافتن برای حل مشکلات محیط اطراف دانشگاه، مسئولیت اجتماعی به عنوان یکی از معیارهای ارتقا یافتن تعریف گردد». در رابطه با تأکید بر توجه کمی و کیفی دانشکده متناوب با نیازهای اجتماعی؛ پاسخگو کد ۹ اشاره داشت: «تا پیش رشته‌های ماموریت‌گرا با توجه به اقتضائات محیط بومی و زیست‌بوم محلی از اولویت‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی می‌باشد». در همین مورد شرکت‌کننده کد ۱۳ در پژوهش اظهار داشت: «دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی به نیاز منطقه در تأسیس رشته جدید اهتمام ویژه دارد».

سوال دوم: وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از دیدگاه دانشجویان کارشناسی دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی همدان چگونه است؟

جدول ۴: تحلیل وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از نظر دانشجویان

ردیف	مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی	میانگین مشاهده شده	انحراف معیار	مقدار آماره t	درجه آزادی	معناداری [p]
۱	تاکید بر آموزش زمینه‌محور	۳/۳۹	۰/۴۱۴	۱۶/۱۵	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲	ایجاد محیط رغبت‌انگیز و با نشاط یاددهی یادگیری	۳/۲۶	۰/۳۹۶	۱۱/۶۰	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳	تاکید بر یادگیری مادام‌العمر	۲/۹۲	۰/۳۷۷	۳/۳۰	۲۹۰	۰/۰۰۱
۴	تاکید بر [ت]ا زمان یادگیرنده	۲/۴۵	۰/۳۹۰	۲۳/۷۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۵	برخوردار از جو و فرهنگ آزادی آکادمیک	۳/۱۵	۰/۴۸۲	۵/۳۴	۲۹۰	۰/۰۰۱
۶	تاکید بر آموزش بدون مرز	۲/۲۶	۰/۳۹۴	۳۱/۹۲	۲۹۰	۰/۰۰۱
۷	تاکید بر [ت] استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی	۳/۰۹	۰/۴۴۱	۳/۴۸	۲۹۰	۰/۰۰۱
۸	تاکید ویژه بر آموزش شهروندی	۳/۱۲	۰/۴۰۵	۵/۰۵	۲۹۰	۰/۰۰۱
۹	برخوردار از [ت] اتید آگاه به مسائل اجتماعی	۳/۲۰	۰/۳۸۸	۹/۰۴	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۰	تاکید بر آینده‌پژوهی در مطالعات برنامه درسی	۳/۲۱	۰/۳۶۴	۹/۸۸	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۱	تاکید بر تربیت دانشجوی کارآمد	۲/۹۶	۰/۴۰۶	۱/۳۵	۲۹۰	۰/۱۷۶
۱۲	تاکید بر آموزش تفکر انتقادی	۲/۶۳	۰/۳۳۵	۱۸/۳۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۳	تقویت پیوند تحقیقات دانشکده‌ای با مسائل جهان واقعی	۲/۶۳	۰/۳۳۵	۱۸/۳۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۴	اهتمام به رعایت اصول اخلاق در پژوهش	۲/۶۸	۰/۳۷۴	۱۴/۴۷	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۵	توجه به انجام تحقیقات میان‌رشته‌ای	۲/۶۷	۰/۳۴۴	۱۶/۲۳	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۶	فراهم آوردن امکان [ت] استفاده جامعه محلی از امکانات دانشکده و ارائه خدمات رفاهی به آنها	۲/۶۶	۰/۳۴۸۵	۱۶/۵۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۷	توجه به مسائل افراد [ت] یب‌پذیر اجتماعی	۲/۶۶	۰/۳۳۵	۱۷/۱۶	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۸	توجه به تقویت تو [ت] عه اقتصاد محلی	۲/۱۰	۰/۳۲۷	۴۶/۵۴	۲۹۰	۰/۰۰۱
۱۹	اهتمام به مسائل محیط زیست	۲/۴۸	۰/۳۲۷	۲۶/۷۵	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۰	توجه به تعامل بین دانشکده و نهادهای مدنی و [ت] ا زمان‌های غیر دولتی در حوزه نیازهای اجتماعی	۲/۵۶	۰/۳۶۷	۲۰/۱۵	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۱	تاکید بر سرمایه‌گذاری، درگیری، مشارکت و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار	۲/۶۲	۰/۴۱۱	۱۵/۵۵	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۲	تاکید بر آموزش کارآفرینی	۲/۶۲	۰/۳۹۸	۱۶/۰۷	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۳	برخوردار از تعهد اخلاقی و تعهد [ت] ا زمانی همه افراد در محیط دانشکده	۲/۶۱	۰/۴۰۶	۱۵/۹۹	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۴	تقویت هویت [ت] ا لایمی ایرانی	۲/۸۲	۰/۳۷۳	۷/۸۰	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۵	پذیرش و احترام به اصل چند فرهنگی	۲/۵۸	۰/۳۳۵	۲۱/۲۲	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۶	تقویت مدیریت شفاف و پا [ت] خگو در فرآیندهای دانشکده	۲/۵۶	۰/۳۹۰	۱۸/۸۹	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۷	تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشکده	۲/۶۵	۰/۴۱۶	۱۴/۳۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۸	داشتن برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و [ت] ا تراتژیک	۲/۶۶	۰/۴۰۸	۱۳/۸۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۲۹	توجه به نوآوری در عرصه‌های مختلف	۲/۴۶	۰/۳۰۳	۲۹/۹۵	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۰	اهتمام ویژه در تحقق دانشکده [ت] بز	۲/۵۷	۰/۳۷۹	۱۹/۱۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۱	تعامل [ت] ا زننده با مقامات و مدیران بخش‌ها و د [ت] تگاه‌های بیرون از دانشکده	۳/۲۹	۰/۴۶۵	۱۰/۷۰	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۲	ترغیب تا [ت] بیس و راه‌اندازی دفاتر بخش‌های مختلف جامعه در دانشکده و بالعکس	۲/۹۹	۰/۵۴۷	۰/۱۰۷	۲۹۰	۰/۹۱۵

ردیف	موفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی	میانگین مشاهده شده	انحراف معیار	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
۳۳	عقد قراردادهای و تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی و فناوری با نهادهای و سازمان‌های مختلف	۲/۶۸	۰/۴۳۸	۱۲/۳۸	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۴	تاکید بر ترویج و توزیع علم	۲/۵۷	۰/۳۴۲	۲۱/۲۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۵	ترغیب تنوع بخشی به منابع درآمدی دانشکده	۲/۵۵	۰/۴۱۰	۱۸/۶۱	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۶	لحاظ کردن فعالیت اجتماعی به عنوان نظام انگیزشی برای ارتقا یافتن	۲/۵۲	۰/۳۸۷	۲۰/۹۰	۲۹۰	۰/۰۰۱
۳۷	تاکید بر توسعه کمی و کیفی دانشکده متناسب با نیازهای اجتماعی	۲/۵۷	۰/۴۱۸	۱۷/۳۸	۲۹۰	۰/۰۰۱
	مجموع	۲/۷۶	۰/۱۱۶	۳۳/۹۳	۲۹۰	۰/۰۰۱

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول شماره ۴ چون مقدار t محاسبه شده، یعنی ۳۳/۹۳، در سطح ۰۰۵ معنی دار است، لذا با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین میانگین‌های مورد مقایسه تفاوت معنی‌داری وجود دارد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از نظر دانشجویان پایین‌تر از حد متوجه است. همچنین نتایج نشان می‌دهد که از نظر دانشجویان از میان مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی، مولفه تاکید بر آموزش زمینه‌محور با میانگین (۳/۳۹) از بیشترین و مولفه توجه به تقویت توسعه اقتصاد محلی با میانگین (۲/۱۰) از کمترین تاکید برخوردار بودند.

سوال سوم: وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از دیدگاه آتاید دانشکده علوم انسانی دانشگاه بوعلی همدان چگونه است؟

جدول ۵: تحلیل وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از نظر اساتید

ردیف	موفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی	میانگین مشاهده شده	انحراف معیار	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
۱	تاکید بر آموزش زمینه‌محور	۳/۲۹	۰/۳۵۵	۶/۶۳	۶۴	۰/۰۰۱
۲	ایجاد محیط رغبت‌انگیز و با نشاط یاددهی یادگیری	۳/۳۵	۰/۳۱۸	۹/۰۵	۶۴	۰/۰۰۱
۳	تاکید بر یادگیری مادام‌العمر	۳/۲۰	۰/۴۰۱	۴/۱۷	۶۴	۰/۰۰۱
۴	تاکید بر سازمان یادگیرنده	۳/۳۲	۰/۴۱۶	۶/۲۵	۶۴	۰/۰۰۱
۵	برخورداری از جو و فرهنگ آزادی آکادمیک	۲/۶۷	۰/۴۳۰	۶/۱۲	۶۴	۰/۰۰۱
۶	تاکید بر آموزش بدون مرز	۳/۱۸	۰/۴۵۱	۳/۲۲	۶۴	۰/۰۰۱
۷	تاکید بر استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی	۳/۰۱	۰/۳۷۳	۰/۲۴	۶۴	۰/۸۰۴
۸	تاکید ویژه بر آموزش شهروندی	۳/۲۱	۰/۴۱۱	۴/۲۱	۶۴	۰/۰۰۱
۹	برخورداری از آتاید آگاه به مسائل اجتماعی	۳/۱۶	۰/۴۵۸	۲/۸۴	۶۴	۰/۰۰۶
۱۰	تاکید بر آینده‌پژوهی در مطالعات برنامه درسی	۳/۰۶	۰/۳۴۵۵۷	۱/۴۳	۶۴	۰/۱۵۶
۱۱	تاکید بر تربیت دانشجوی کارآمد	۲/۸۲	۰/۴۱۳	۳/۴۲	۶۴	۰/۰۰۱
۱۲	تاکید بر آموزش تفکر انتقادی	۲/۸۱	۰/۳۶۵	۴/۰۷	۶۴	۰/۰۰۱
۱۳	تقویت پیوند تحقیقات دانشکده‌ای با مسائل جهان واقعی	۲/۷۱	۰/۴۳۷	۵/۱۹	۶۴	۰/۰۰۱
۱۴	اهتمام به رعایت اصول اخلاق در پژوهش	۲/۶۹	۰/۳۳۷	۷/۲۷	۶۴	۰/۰۰۱
۱۵	توجه به انجام تحقیقات میان‌رشته‌ای	۲/۶۴	۰/۴۱۷	۶/۸۲	۶۴	۰/۰۰۱
۱۶	فراهم آوردن امکان استفاده جامعه محلی از امکانات دانشکده و ارائه خدمات رفاهی به آنها	۲/۶۴	۰/۲۹۱	۹/۶۹	۶۴	۰/۰۰۱
۱۷	توجه به مسائل افراد آسیب‌پذیر اجتماعی	۲/۵۵	۰/۳۸۵	۹/۴۰	۶۴	۰/۰۰۱

ردیف	مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی	میانگین مشاهده‌شده	انحراف معیار	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
۱۸	توجه به تقویت توسعه اقتصاد محلی	۲/۳۸	-۰/۲۸۱	۱۷/۶۳	۶۴	۰/۰۰۱
۱۹	اهتمام به مسائل محیط زیست	۲/۷۸	-۰/۳۵۲	۵/۰۱	۶۴	۰/۰۰۱
۲۰	توجه به تعامل بین دانشکده و نهادهای مدنی و [۱]ازمان‌های غیردولتی در حوزه نیازهای اجتماعی	۲/۸۶	-۰/۴۰۷	۲/۵۸	۶۴	۰/۰۱۲
۲۱	تاکید بر سرمایه‌گذاری، درگیری، مشارکت و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار	۲/۸۴	-۰/۳۸۶	۳/۲۰	۶۴	۰/۰۰۲
۲۲	تاکید بر آموزش کارآفرینی	۲/۸۰	-۰/۲۷۴	۵/۷۶	۶۴	۰/۰۰۱
۲۳	برخورداري از تعهد اخلاقی و تعهد [۱]ازمانی همه افراد در محیط دانشکده	۲/۸۸	-۰/۳۷۹	۲/۵۰	۶۴	۰/۰۱۵
۲۴	تقویت هویت [۱]لامی ایرانی	۲/۷۷	-۰/۲۷۶	۶/۴۶	۶۴	۰/۰۰۱
۲۵	پذیرش و احترام به اصل چند فرهنگی	۲/۶۵	-۰/۴۶۶	۵/۹۱	۶۴	۰/۰۰۱
۲۶	تقویت مدیریت شفاف و پایداری [۱]خگو در فرآیندهای دانشکده	۲/۷۴	-۰/۳۶۴	۵/۷۰	۶۴	۰/۰۰۱
۲۷	تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشکده	۲/۴۸	-۰/۲۳۰	۱۸/۱۲	۶۴	۰/۰۰۱
۲۸	داشتن برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و [۱]تراتزیک	۲/۴۸	-۰/۳۳۸	۱۲/۲۰	۶۴	۰/۰۰۱
۲۹	توجه به نوآوری در عرصه‌های مختلف	۲/۰۶	-۰/۳۶۹	۲۰/۴۵	۶۴	۰/۰۰۱
۳۰	اهتمام ویژه در تحقق دانشکده [۱]بز	۳/۴۲	-۰/۲۷۴	۱۲/۳۷	۶۴	۰/۰۰۱
۳۱	تعامل [۱]ازنده با مقامات و مدیران بخش‌ها و [۱]تگاه‌های بیرون از دانشکده	۲/۶۴	-۰/۴۱۷	۶/۹۲	۶۴	۰/۰۰۱
۳۲	ترغیب تا [۱]یس و راه‌اندازی دفاتر بخش‌های مختلف جامعه در دانشکده و بالعکس	۲/۵۹	-۰/۳۷۶	۸/۶۴	۶۴	۰/۰۰۱
۳۳	عقد قراردادهای تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی و فناوری با نهادها و [۱]ازمان‌های مختلف	۲/۵۲	-۰/۴۱۲	۹/۲۳	۶۴	۰/۰۰۱
۳۴	تاکید بر ترویج و توزیع علم	۲/۴۹	-۰/۲۸۳	۱۴/۲۵	۶۴	۰/۰۰۱
۳۵	ترغیب تنوع بخشی به منابع درآمدی دانشکده	۲/۵۴	-۰/۳۵۱	۱۰/۴۷	۶۴	۰/۰۰۱
۳۶	لحاظ کردن فعالیت اجتماعی به عنوان نظام انگیزشی برای ارتقا [۱]اتید	۲/۵۰	-۰/۳۰۹	۱۲/۸۳	۶۴	۰/۰۰۱
۳۷	تاکید بر توسعه کمی و کیفی دانشکده متناسب با نیازهای اجتماعی	۲/۴۸	-۰/۳۳۷	۱۲/۲۴	۶۴	۰/۰۰۱
	مجموع	۲/۷۹	-۰/۰۹۷	۱۶/۹۹	۶۴	۰/۰۰۱

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول شماره ۵ چون مقدار t محاسبه شده، یعنی ۱۶/۹۹، در سطح ۰۰۵ معنی دار است، لذا با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین میانگین‌های مورد مقایسه تفاوت معنی داری وجود دارد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از نظر [۱]اتید پایین‌تر از حد متوسط است. همچنین نتایج نشان می‌دهد که از نظر [۱]اتید از میان مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی، مولفه اهتمام ویژه در تحقق دانشکده [۱]بز با میانگین (۳/۴۲) از بیشترین مولفه توجه به نوآوری در عرصه‌های مختلف با میانگین (۲/۰۶) از کمترین تاکید برخوردار بود.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های به‌دست آمده از بخش کیفی نشان داد که از نظر مصاحبه‌شوندگان مضامین [۱]ازمان‌دهنده شامل، تاکید بر آموزش زمینه‌محور، ایجاد محیط رغبت‌انگیز و با نشاط یاددهی-یادگیری، تاکید بر یادگیری مادام‌العمر، تاکید بر [۱]ازمان یادگیرنده، برخورداري از جو و فرهنگ آزادی آکادمیک، تاکید بر آموزش بدون مرز، تاکید بر [۱]تفاده از فناوری‌های نوین آموزشی، تاکید ویژه بر آموزش شهروندی،

برخوردار از اتنید آگاه به مسائل اجتماعی، تاکید بر آینده‌پژوهی در مطالعات برنامه درسی، تربیت دانشجوی کارآمد، تاکید بر آموزش تفکر انتقادی، پیوند تحقیقات دانشگاهی با مسائل جهان واقعی، اهتمام به رعایت اصول اخلاق در پژوهش، انجام تحقیقات میان‌رشته‌ای، امکان اتنفاده جامعه محلی از امکانات دانشگاه و ارائه خدمات رفاهی به آن‌ها، توجه به مسائل افراد آیب‌پذیر اجتماعی، توجه اقتصاد محلی، اهتمام به مسائل محیط زیست، تعامل بین دانشگاه و نهادهای مدنی و ازمان‌های غیر دولتی در حوزه نیازهای اجتماعی، سرمایه‌گذاری، درگیری، مشارکت و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار، آموزش کارآفرینی، برخورداری از تعهد اخلاقی و تعهد ازمانی همه افراد در محیط دانشگاه، تقویت هویت الای- ایرانی، پذیرش و احترام به اصل چند فرهنگی، مدیریت شفاف و پا‌خگو در فرآیندهای دانشگاه، تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشگاه، داشتن برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و اتتراتیگ، نوآوری در عرصه‌های مختلف، اهتمام ویژه در تحقق دانشگاه بیز، تعامل ازنده با مقامات و مدیران بخش‌ها و دتگاه‌های بیرون از دانشگاه، تایس و راه‌اندازی دفاتر بخش‌های مختلف جامعه در دانشگاه و بالعکس، عقد قراردادهای تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی، آموزشی و فناوری با نهادها و ازمان‌های مختلف، تاکید بر ترویج و توزیع علم، تنوع بخشی به منابع درآمدی دانشگاه، داشتن نظام انگیزشی در رااتای نیازهای اجتماعی برای اتنید و تاکید بر توجه کمی و کیفی دانشکده متناقب با نیازهای اجتماعی می‌باشد. نتایج در زمینه برخورداری از جو و فرهنگ آزادی آکادمیک با پژوهش آذر و ربانی‌خواه (۱۴۰۰) که بر حفظ اتقلال دانشگاه تاکید دارد، همخوانی دارد.

در زمینه امکان اتنفاده جامعه محلی از امکانات دانشگاه و ارائه خدمات رفاهی به آن‌ها و توجه به مسائل افراد آیب‌پذیر اجتماعی، نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش فرهادی راد و همکاران (۱۳۹۹) که بر اتنفاده از خدمات رانی مادی و معنوی انسان دو اتانه و واکنش به بحران‌های انسانی و طبیعی به‌وجودآمده در طح ملی و بین‌المللی تاکید دارد. پژوهش دیسینجایز و نیرناسایمانا (۲۰۱۷) که بر ترویج مسئولیت‌های انسان دو اتانه، ترویج خدمات عمومی، انجام خدمات عمومی، اخلاقی و خدمات داوطلبانه دانشجویی تاکید دارد، پژوهش لطیف (۲۰۱۷) که بر مسئولیت‌های اخلاقی، مسئولیت‌های داوطلبانه و مسئولیت‌های انسان دو اتانه تاکید دارد، پژوهش حبیبی و همکاران (۱۳۹۵) که بر ابعاد بشر دو اتانه و اخلاقی تاکید دارد و پژوهش علی محمد لو و همکاران (۱۳۹۳) که بر مسئولیت نودو اتی و اخلاقی تاکید می‌کند، همخوانی دارد. در زمینه توجه به مسائل محیط زیست و اهتمام ویژه در تحقق دانشگاه بیز نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش فرهادی راد و همکاران (۱۳۹۹) که بر اتنفاده از ترویج اخلاق زیست‌محیطی و اتخا ذیا ات‌های مدیریت بیز تاکید دارد، پژوهش او و همکاران (۲۰۱۸) که بر آموزش محیط زیست تاکید دارد، و پژوهش علی محمد لو و همکاران (۱۳۹۳) که بر مسئولیت زیست‌محیطی تاکید می‌کند، همخوانی دارد. همچنین در بعد سرمایه‌گذاری، درگیری، مشارکت و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار با پژوهش حبیبی و همکاران (۱۳۹۵) که بر بعد اقتصادی تاکید دارد، همخوانی دارد. در زمینه مدیریت شفاف و پا‌خگو در فرآیندهای دانشگاه با پژوهش‌های آذر و ربانی‌خواه (۱۴۰۰) که بر پا‌خگویی، ایجاد اتختار انعطاف‌پذیر و مدیریت دانشگاه حساس به جامعه، پژوهش علی و همکاران (۲۰۲۱) که بر ادغام طرح‌های مسئولیت اجتماعی در ات‌های اداری و رویه‌های مدیریتی تاکید دارند، پژوهش لطیف (۲۰۱۷) که بر مسئولیت مشتری‌مداری و قانونی تاکید دارد، پژوهش حبیبی و همکاران (۱۳۹۵) و پژوهش علی محمد لو و همکاران (۱۳۹۳) که بر مسئولیت قانونی تاکید دارند، همخوانی دارد. در زمینه نوآوری در عرصه‌های مختلف با پژوهش آذر و ربانی‌خواه (۱۴۰۰) که بر داشتن فرهنگ ازمانی نوآورانه و توجه فناوری و نوآوری تاکید دارد، همخوانی دارد. در زمینه تاکید ویژه بر آموزش شهروندی نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش شاری و همکاران (۲۰۱۸) که بر تربیت شهروندی تاکید دارد، همخوانی دارد. در زمینه تقویت اعتماد اجتماعی نسبت به دانشگاه نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش اورنادی (۲۰۱۹) که بر تاثیر مثبت و معنادار اجرای مسئولیت اجتماعی بر وجهه و عملکرد دانشگاه تاکید دارد، همخوانی دارد. در زمینه‌های آموزش کارآفرینی و تاکید بر آینده‌پژوهی در مطالعات برنامه درسی نتایج این پژوهش با نتیجه پژوهش پریس و دلپس (۲۰۱۶) که به ترتیب بر آموزش کارآفرینی و آموزش مسئولیت اجتماعی در برنامه درسی تاکید دارد، همخوانی دارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت این نسل از دانشگاه به دلیل اتنفاده از آموزش‌های کاربردی در ارتباط با نیازهای محیط زندگی دانشجویان، ارتباط یادگیری در کلاس درس با یادگیری در جهان واقعی و ترغیب آموزش بر اتاس نیاز جامعه بر آموزش زمینه‌محور تاکید ویژه‌ای دارند. دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در صدد هوشمندسازی و تلفیق آموزش مجازی در فرآیند یاددهی یادگیری، ایجاد بهترین محیط برای یادگیری و تعامل به شکل‌های گوناگون برای ایجاد محیط رغبت‌انگیز و با نشاط یاددهی. یادگیری، جهت غنی‌تر شدن آموزش، می‌باشد. از طرفی دیگر از اولویت‌های اصلی دانشگاه نسل‌چهارم پرورش انسان‌های مستقل و ایجاد جامعه یادگیرنده و در نتیجه تربیت یادگیرندگان مادام‌العمر می‌باشد. عدم ایجاد مانع برای فعالیت‌های اجتماعی اتنید و دانشجویان، توجه به آزادمنشی در فرآیندهای دانشگاهی و آزادی عمل اعضای هیئت علمی باعث ایجاد فرهنگ آزادی آکادمیک دانشگاه نسل‌چهارم شده ات. بین‌المللی‌سازی آموزش عالی، ارتباط با مراکز دانشگاهی در کشورهای مختلف برای ارتقا و باز توانمندسازی گروه‌های مختلف جامعه و انجام پژوهش بین دانشگاهی در شهرها و کشورهای مختلف، بدون مرز بدون دانشگاه نسل‌چهارم را نمایان می‌نماید. اتنفاده از پیشرفت‌های فناوری در آموزش، ایجاد کلاس‌های هوشمند و آموزش با اتنفاده از فناوری از اولویت‌های دانشگاه نسل‌چهارم می‌باشد. پرورش شهروندان آگاه به حقوق خود و دیگران، تربیت شهروندی با جهت‌گیری بوم‌شناسی و آموزش شهروندانی مسئول از طریق فعالیت‌های منظم آکادمیک از تاکیدات دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در رابطه با آموزش شهروندی می‌باشد. اتنادان این نسل از دانشگاه به دلیل داشتن آگاهی اجتماعی، داشتن تفکر انتقادی، توجه ویژه به آموزش دانش‌های رهایی بخش و تسهیل کردن بحث و جدل به عنوان تبلوردهندگان مسئولیت اجتماعی عمل می‌نمایند. برنامه درسی دانشگاه نسل‌چهارم، چندفرهنگی، میان‌رشته‌ای، کاوش‌محور، متصاعدشونده، چندهویی، فرازمانی و فرامکانی می‌باشد، که این ویژگی‌ها لزوم توجه به

آینده پژوهی در برنامه درسی این نسل از دانشگاه را نمایان می‌آورد. پرورش فارغ التحصیلانی که داری، توانایی ایجاد کسب‌وکارانند، عملکرد موفق برای صاحبان کسب‌وکار دارند، نگرش انتقادی و غیر مصالح‌جویانه نسبت به پدیده‌های زشت اجتماعی، بی‌پاسی و فرهنگی دارند، ایفاکننده نقش انسان آکادمیک هستند و توانایی تمییز اطلاعات در نت و نادر نت را دارند، باعث تربیت دانشجویان کارآمد در این نسل از دانشگاه می‌شود. پرورش فراگیرانی، متفکر نه متخصص، آفریننده دانش از راه تفکر انتقادی، واجد عنصر خلاقیت، ابداع، اکتشاف، مباحثه و نقادی، ارتقادهنده ظرفیت‌های فکری و انتقادی جامعه، تربیت فارغ التحصیلانی با ظرفیت اندیشیدن و کندوکاو در مورد جامعه، از اولویت‌های آموزشی دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در جهت توجه به آموزش تفکر انتقادی و توجه به نوآوری در عرصه‌های مختلف می‌باشد. از ویژگی‌های پژوهش در دانشگاه نسل چهارم می‌توان به انجام پژوهش برای حل مشکلات تجاری، فرهنگی، بی‌پاسی، اجتماعی و زیست‌محیطی جامعه، تم‌محور کردن پژوهش‌ها، استفاده از شیوه‌های اخلاقی برای تعیین نیازهای پژوهشی جامعه، رعایت اتاناداردهای پژوهش، انجام پژوهش‌های انتقادی و بی طرفانه، توجه به فقر و عدالت اجتماعی در پژوهش‌ها، استفاده از افراد با تخصص‌های متنوع در ترکیب گروه‌های آموزشی برای انجام تحقیقات چند بعدی، اشاره کرد. بنابراین تأکیدات پژوهشی دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی شامل، تقویت پیوند تحقیقات دانشگاهی با مسائل جهان واقعی، اهتمام به رعایت اصول اخلاقی در پژوهش و توجه به انجام پژوهش‌های میان‌رشته‌ای، می‌باشد. این نسل از دانشگاه در اتانای انجام مأموریت قوم خود امکان بازدید جوامع محلی، مدارس و اتان‌های دولتی از مکان‌های تفریحی دانشگاه و استفاده جامعه محلی از امکانات آموزشی، ورزشی و تفریحی خود را فراهم می‌کند و در اتانای رفع نیازهای اتاسی جامعه بومی آیب‌پذیر در زمینه‌های بهداشت، آموزش، اشتغال و مسکن، بهبود شرایط زندگی برای افراد آیب‌پذیر، کمک به بهبود تغذیه افراد فقیر جامعه، توجه فرآیندهای کسب‌وکار و نوآوری‌ها برای جامعه محلی و تسهیل سرمایه‌گذاری و کار مشترک با اجتماع محلی تلاش می‌نمایند.

با خگویی به خواته‌های زیست‌محیطی، ترویج توجه پایدار، تشویق کلیه افراد برای حفظ محیط زیست، مداخله معنادار در جوامع آیب دیده از حوادث محیط زیستی، حساسیت به زیست محیط طبیعی در فعالیت‌های محلی و ملی و کاهش عوامل مخرب موثر بر محیط زیست، از مهمترین راهکارهای دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در اتانای اهتمام به مسائل زیست‌محیطی می‌باشد. اصلاح فرآیندهای دانشگاه و بازکردن درب دانشگاه به اتوی انجمن‌ها، تعامل مدنی با جامعه و تشکیل اتان‌های مردم نهاد برای حل مسائل بومی منطقه، از اصلی‌ترین جنبه‌های تمایز دانشگاه نسل چهارم با اتایر نسل‌های دانشگاهی می‌باشد. این نسل از دانشگاه، با حمایت و ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیاد، با خگویی نسبت به تقاضا بازار کار، تجاری اتازی علم، ایجاد تعامل بین دانشگاه و مشاغل، ایجاد رشته جدید کارآفرینی در دوره‌های دانشگاهی و ارائه واحد درسی کارآفرینی برای برخی از رشته‌های تحصیلی، گام مهمی برای آموزش کار آفرینی، سرمایه‌گذاری و ایده‌پردازی در فضای کسب‌وکار برداشته ات.

از مزیت‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی، داشتن رفتار اخلاقی با کلیه مراجعه‌کنندگان به دانشگاه، وجود راهبردهای شفاف و اخلاقی در فرآیندهای دانشگاه، با خگویی اجتماعی در اتانای حل چالش‌های توجه پایدار، مبارزه با نابرابری و فساد در دانشگاه و تبلور محاتن اخلاقی در عرف‌ها و رویه‌های دانشگاهی می‌باشد، که تعهد اخلاقی و مدیریت با خگویی، این نسل از دانشگاه را به وضوح عیان می‌نماید. دانشگاه نسل چهارم منادی فرهیختگی، اخلاق‌گرایی، با خگویی به آرمان‌های انقلاب، دارای تعهد بی‌پاسی و ایدئولوژیک به نظام اتلامی و تشویق‌کننده مشارکت دانشجویان و اتانید در رویدادهای فرهنگی درون و برون دانشگاهی می‌باشد، بنابراین در پی تقویت هویت اتلامی. ایرانی می‌باشد. این نسل از دانشگاه به دنبال توجه به صداهای خاموش جامعه، با خگویی و فهم اتفارش‌های خاموش اجتماعی، تضمین برابری به رغم اتن، فرهنگ، قومیت و جنسیت و در یک کلام توجه به فرهنگ‌های مختلف می‌باشد. دانشگاه نسل چهارم، از ادغام مفهوم دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در برنامه‌های راهبردی مواسه و امکان اجرای آن در عمل، اصلاح و باز تعریف راهبردها و فرآیندهای نهادی دانشگاه و تدوین برنامه اتاترژیک برای نو اتازی دانشگاه در ابعاد مختلف حمایت کامل و جامع می‌نماید. تغییرات اقلیمی شدید چند دهه گذشته باعث حساسیت جامعه به مسئله محیط زیست شده و این حساسیت افزایش آگاهی اجتماعی و اتواد زیست‌محیطی جامعه، به‌خصوص اتانید را به همراه داشته ات. این امر باعث ترغیب دانشگاه به اتفاده از فناوری‌های نوین در کنترل انرژی‌ها، توجه حمل و نقل اتبز، ایجاد فضای اتبز در محوطه دانشکده‌ها و دانش‌افزایی اتانید در حوزه زیست‌محیطی در زیست‌بوم دانشگاه شده ات.

دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی به دنبال ایجاد شبکه ارتباطی بین دانشگاه و اتایر ذی‌نفعان برای تعامل با آنها در جهت مشارکت و همکاری دانشگاه با جوامعی شبیه خود، از طریق انتقال دانش، ارائه خدمات و انجام کارهای تحقیقاتی می‌باشد که عمل به این مهم مستلزم تعامل با مدیران اتایر بخش‌ها، ایجاد دفتری برای تعامل با بخش‌های مختلف جامعه و عقد تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی می‌باشد. از ترجیحات این نسل از دانشگاه داترسی عمومی به پژوهش‌های دانشگاهی و شرکت فعال و مستمر در همایش‌های داخلی و خارجی در جهت تأکید بر ترویج و توزیع علم می‌باشد. جذب حمایت مالی از طریق کمک به اجرای طرح‌های صنعتی، تجاری اتازی پژوهش‌ها، توجه ویژه به تجاری اتازی ایده‌ها، ایجاد درآمدهای غیر شهری‌ای، از راهکارهای این نسل از دانشگاه برای تنوع بخشی به منابع بودجه‌ای دانشگاه می‌باشد. طراحی و اتتقرار نظام ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر مبنای کم و کیف تعامل جامعه و محیط پیرامون، ارتقا اتانادان با معیارهای مرتبط با مسئولیت اجتماعی و ارتقا اتاناد بر اتاس ایفای نقشی اجتماعی نه بر اتاس تعداد مقاله‌ها از اولویت‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در رابطه با ایجاد نظام انگیزشی برای ارتقا اتانید می‌باشد. گسترش اتطوح تحصیلی بالاتر

از جمله کارشناسی ارشد و دکتری در رشته‌های مختلف، تا تأسیس رشته‌های ماموریت‌گرا با توجه به اقتضات زیست‌بوم محلی محاط دانشگاه، بالا بردن کیفیت محصولات تولیدی دانشگاه و توسعه رشته‌های کاربردی مورد نیاز جامعه، از جمله ویژگی‌های اصلی است که باعث تأکید بر توسعه کمی و کیفی دانشگاه در این نسل از دانشگاه می‌شود.

یافته‌های به‌دست‌آمده از بخش کمی نشان داد وضعیت موجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی از نظر دانشجویان و تأیید پایین‌تر از حد متوقع می‌باشد، به عبارت دیگر، وضعیت موجود مولفه‌ها از نظر دانشجویان و تأیید مطلوب نیست. این یافته با یافته پژوهش شفائی و همکاران (۱۳۹۵) مبنی بر اینکه که وضعیت مسئولیت اجتماعی در دانشگاه تهران در چهار حوزه دانشگاه مسئول به لحاظ اجتماعی و زیست‌محیطی، آموزش معتبر و مسئولانه حرفه‌ای و شهروندی، مدیریت اجتماعی دانش و حمایت از توسعه پایدار چندان مطلوب و رضایت بخش نبوده است، همخوانی دارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت به دلایلی از جمله، عدم وجود مولفه‌های دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی، ابهام و پیچیدگی مفهوم دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی، ماهیت محافظه‌کارانه نظام آموزشی، عدم توجه همه جانبه به کلیه ابعاد دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی در اتحادیه‌های نظام آموزش عالی، به پرورش این مولفه توجه جامعی نشده است.

بر اساس نتایج آوال اول پیشنهاد می‌شود که شاخص مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأیید به عنوان یکی از معیارهای اصلی ارتقا مرتبه علمی تأیید لحاظ گردد، پژوهش‌های تقاضامحور در قالب طرح‌های پژوهشی درون دانشگاهی و برون دانشگاهی مورد توجه جدی قرار گیرد و با تشکلات قانونی خارج از دانشگاه تعامل مثبت برقرار گردد، بر اساس نتایج آوال دوم پیشنهاد می‌شود که دوره‌های آموزشی برای آشنایی تأیید و دانشجویان با ابعاد مختلف دانشگاه مسئولیت‌پذیر اجتماعی برگزار گردد. از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش می‌توان به محدودیت پژوهش‌های داخلی پیرامون موضوع و محدودیت‌های مربوط به هماهنگی جهت مصاحبه با مشارکت‌کنندگان با توجه به بیماری کووید ۱۹ و فقدان پرسشنامه استاندارد انجامش بررسی مولفه‌های دانشگاه نسل‌چهارم اشاره نمود. در پایان پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌هایی مسئولیت‌پذیری اجتماعی به تفکیک گروه‌های آموزشی مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.

منابع

منابع فارسی

- آذر، خدیجه و ربانی‌خواه، فهیمه (۱۴۰۰). شناخت مولفه‌های مؤثر بر پیدایش و توسعه دانشگاه نسل‌چهارم: تحلیل کیفی دیدگاه خبرگان دانشگاهی. آموزش مهندسی ایران. (۹۱): ۲۳-۹۵-۱۱۳.
- آیت‌اللهی، حبیب‌الله؛ پور رضائیان، مهدی و هوشیار، مهران (۱۳۹۱). تبیین ویژگی‌های هویتی آموزش عالی هنر با تأکید بر متغیرهای فرهنگی در ایران امروز. هنرهای زیبا-هنرهای تجسمی. (۵۰): ۴-۵-۱۴.
- حاتمی، جواد (۱۳۹۵). چالش آموزش علوم انسانی در دانشگاه ایران: یک مطالعه کیفی. پژوهش در نظام آموزشی. ۱۰ (۳۲): ۲۳۴-۲۷۳.
- حبیبی، نوید؛ وظیفه‌دوست، حسین و جعفری، پریش (۱۳۹۵). مولفه‌های ارتقای مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی. پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی. (۲): ۲۲-۱۲۵-۱۴۵.
- خسروپناه، عبدالحسین (۱۳۹۹). چینی فلسفه علوم انسانی. آینه معرفت. ۱۰ (۳۱): ۱-۲۸.
- رحمانی، جبار (۱۳۹۸). جستارهای در مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشگاه ایرانی و بحران‌های زیست‌محیطی (تجربه لایلاب ۱۳۹۸). تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی
- شفاهی پامجلو، طاهره؛ ایلی، خدایار؛ و فراملکی، فرامز احد (۱۳۹۵). مطالعه شناخت وضعیت موجود مسئولیت اجتماعی دانشگاه مبتنی بر الگوی والایس بر اساس دیدگاه اعضای هیئت علمی (مورد: دانشگاه تهران). آموزش عالی ایران. ۸ (۴): ۷۹-۱۰۲-۱.
- عزیزی، نعمت‌الله (۱۳۸۴). نقش علوم انسانی در توسعه سرمایه اجتماعی. فرایند مدیریت و توسعه. (۲): ۷۸-۵۸.
- علی محمدلو، مسلم؛ اکبری، بنفشه و مهدویان پور، الهام (۱۳۹۳). شناخت مولفه‌های مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها با استفاده از تکنیک دلفی فازی مطالعه موردی: دانشگاه شیراز. انجمن آموزش عالی ایران. (۳): ۱۹۲-۱۶۲.
- میرزایی، حسین (۱۳۹۹). جستارهای در آموزش عالی، علم و بحران کرونا در ایران. تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

منابع لاتین

- Ali, M., Mustapha, I., Osman, S., & Hassan, U. (2021). University social responsibility: A review of conceptual evolution and its thematic analysis. *Journal of cleaner production* 2021 v.286. 124931
- Blazek, R., & Aversa, E. (2000). *The Humanities: A Selective Guide to Information Sources*. Library and Information Science Text Series. Libraries Unlimited, Inc.
- Coelho, M., & Menezes, I. (2020). University social responsibility as a driving force of change: students' perceptions beyond the ivory tower. *On the Horizon*.28(2),93-100.
- Dusingize, M. P., & Nyiransabimana, V. (2017). A study of university social responsibility (USR) practices at Rwanda's Institut Catholique de Kabgayi. In *Corporate Social Responsibility, Sustainability, and Ethical. Relations*. Emerald Publishing Limited.
- Giuffrè, L., & Ratto, S. E. (2014). A new paradigm in higher education: University Social Responsibility (USR). *Journal of Education*, 3(1), 231-238.
- Gomez, L. M., Naveira, Y. A., & Bernabel, A. P. (2018). *Implementing University Social Responsibility in the Caribbean: Perspectives of Internal Stakeholders*.
- Huacani Flores, D.R. (2022). *University social responsibility and the satisfaction of teachers at the San Agustín de Arequipa University between the years 2019-2020*. Undergraduate thesis. San Francisco: University San Francisco Autonomous .
- Kouatli, I. (2019). The contemporary definition of university social responsibility with quantifiable sustainability. *Social responsibility journal*.15(8),888-909.
- Latif, K. F. (2018). The development and validation of stakeholder-based scale for measuring university social responsibility (USR). *Social indicators research*. 140(2), 511-547.
- Lo, C.W.H., Pang, R.X., Ergi, C. P., & Li, H.Y. (2017). Chapter 4: University social responsibility: Conceptualization and an assessment Downloaded framework in university social responsibility and quality of life, a global survey of concepts and experiences. Singapore: Springer.
- Perić, Julia & Delić, Anamarija (2016). Developing social responsibility in Croatian Universities: a benchmarking approach and an overview of current situation. *Int Rev Public Nonprofit Mark* <https://link.springer.com/article/10.1007/s12208-015-0144-5>.
- Rozas, L. W., & Negroni, L. K. (2008). University-community partnerships promoting anti-oppressive action on behalf of Latino/a youth. *Journal of Community Practice*. 16(4), 441-458
- Shaari, R., Sarip, A., Rajab, A., & Wan Zakaria, W. Z. (2018). The impact of university social responsibility towards producing good citizenship: Evidence from Malaysia. *International Journal of Organizational Leadership*. 7(4), 374-382.
- Shek, D. T. (2020). Protests in Hong Kong (2019-2020): A perspective based on quality of life and well-being. *Applied Research in Quality of Life*. 15(3), 619-635

- Su, Y. O., Chen, K. F., Tsai, Y. P., & Su, H. I. (2018). How universities can work together with local communities to create a green, sustainable future. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 48, p. 06001). EDP sciences <https://doi.org/10.1051/e3sconf/20184806001>.
- Sunardi, S. (2019). University Social Responsibility, University Image and High Education Performance. *Indonesian Management and Accounting Research*. 18(1), 62-78.
- Terán-Bustamante, A., & Torres-Vargas, A. (2020). University Social Responsibility (USR) ;and Its Mission: The Case of the Universidad Panamericana in Mexico. In *Strategy, Power and CSR: Practices and Challenges in Organizational Management*. Emerald Publishing Limited.
- Vallaeyes, F. y lvarez Rodrguez, J. (2019). Hacia una definicin latinoamericana de responsabilidad social universitaria. Aproximacin a las preferencias conceptuales de los universitarios. *Educacin XX1*, 22(1), 93-116.
- Vasilescu, R., Barna, C., Epure, M., & Baicu, C. (2010). Developing university social responsibility: A model for the challenges of the new civil society. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2(2), 4177-4182.